

Bank Polski

Sprawozdanie

Rady Nadzorczej

Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego

Spółki Akcyjnej

za 2017 rok

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (odpowiednio „Bank” lub „PKO Bank Polski S.A.” oraz „Rada Nadzorcza”), zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, przedkłada Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego S.A. sprawozdanie za 2017 rok zawierające wyniki oceny:

1. sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku,
2. sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2017 rok,
3. wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2017 roku

oraz zgodnie z „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW 2016” („Dobre Praktyki 2016”):

1. Ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, *compliance* oraz funkcji audytu wewnętrznego,
2. Ocenę racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej,
3. Ocenę sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych,
4. Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej, jako organu spółki w 2017 roku z uwzględnieniem m.in. informacji na temat:
  - składu Rady i jej komitetów (składy komitetów w załącznikach do niniejszego sprawozdania),
  - spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
  - liczby posiedzeń Rady i jej komitetów (liczba posiedzeń komitetów w załącznikach do niniejszego sprawozdania),
  - dokonanej samooceny pracy Rady Nadzorczej.

SPIS TREŚCI

OCENA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A. ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU.....	4
OCENA SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI ZA 2017 ROK.....	4
OCENA WNIOSKU ZARZĄDU W SPRAWIE PODZIAŁU ZYSKU PKO BANKU POLSKIEGO S.A. OSIĄGNIĘTEGO W 2017 ROKU.....	5
OCENA SYTUACJI SPÓŁKI, Z UWZGLĘDNIENIEM OCENY SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, COMPLIANCE ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	6
Ocena sytuacji spółki.....	6
Ocena systemu kontroli wewnętrznej.....	9
Ocena funkcji audytu wewnętrznego.....	10
Ocena <i>compliance</i> (w tym ocena adekwatności i skuteczności komórki do spraw zgodności).....	12
Ocena systemu zarządzania ryzykiem (w tym ocena adekwatności i skuteczności tego systemu).....	14
Ocena racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej.....	19
Informacja na temat prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki sponsoringowej i charytatywnej w 2017 roku.....	20
Ocena sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.....	22
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY NADZORCZEJ JAKO ORGANU SPÓŁKI W 2017 ROKU.....	25
Informacja o kadencji Rady Nadzorczej i kolejnym roku działalności w kadencji oraz składzie osobowym Rady, pełnionych funkcjach w Radzie oraz zmianach w składzie Rady w trakcie roku obrotowego.....	25
Informacja o ilości i częstotliwości odbytych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz ilości podjętych uchwał.....	28
Informacja o obecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach.....	28
Istotne problemy, którymi zajmowała się Rada Nadzorcza.....	28
Przeprowadzone kontrole.....	30
Informacja na temat dokonanych przez Radę Nadzorczą zmian w składzie Zarządu, zawieszenia członków Zarządu w pełnieniu funkcji i oddelegowania członków Rady do pełnienia funkcji członków Zarządu.....	30
Informacja o wykonaniu uchwał Zgromadzenia odnoszących się do działalności Rady Nadzorczej.....	32
Informacja na temat spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.....	32
Samooocena pracy Rady Nadzorczej.....	33

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Wykaz uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA w 2017 r.	
Załącznik nr 2 Sprawozdanie z działalności Komitetu ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej w 2017 r. zwanego dalej „Komitetem ds. Wynagrodzeń”	
Załącznik nr 3 Sprawozdanie z działalności Komitetu ds. Ryzyka Rady Nadzorczej w 2017 r. zwanego dalej „Komitetem ds. Ryzyka”	
Załącznik nr 4 Sprawozdanie z działalności Komitetu Audytu Rady Nadzorczej w 2017 r. zwanego dalej „Komitetem Audytu”	
Załącznik nr 5 Sprawozdanie z działalności Komitetu ds. Strategii Rady Nadzorczej w 2017 r. zwanego dalej „Komitetem ds. Strategii”	

OCENA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A. ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Rada Nadzorcza wysłuchała opinii niezależnego biegłego rewidenta z badania Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. („Bank”) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku („Sprawozdanie”). Biegły rewident wydał opinię pozytywną bez zastrzeżeń (stanowiącą element sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania) w zakresie Sprawozdania. W opinii niezależnego biegłego rewidenta Sprawozdanie:

1. przedstawia rzetelny i jasny obraz jednostkowej sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2017 r., jednostkowych finansowych wyników działalności oraz jednostkowych przepływów pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej UE a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
2. zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych oraz
3. jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Rada Nadzorcza – stosownie do przepisów art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych - po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania, biorąc pod uwagę pozytywną rekomendację Komitetu Audytu i na podstawie wydanej przez niezależnego biegłego rewidenta opinii pozytywnej bez zastrzeżeń z badania Sprawozdania, zaopiniowała pozytywnie to Sprawozdanie, jako sporządzone zgodnie z księgami i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 4a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 ze zm.) („Ustawa o Rachunkowości”) Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy Sprawozdania spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza podzieliła opinię przedstawioną przez biegłego rewidenta oraz wnioskuje do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A. o zatwierdzenie Sprawozdania.

OCENA SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI ZA 2017 ROK

Rada Nadzorcza - stosownie do przepisów art. 382 § 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.) („Kodeks Spółek Handlowych”) – po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej sporządzonego łącznie ze Sprawozdaniem Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2017 rok („Sprawozdanie z działalności”) oraz zapoznaniu się z:

1. opinią niezależnego biegłego rewidenta (stanowiącą element sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania), iż Sprawozdanie z działalności, z wyłączeniem punktu „Oświadczenie na temat informacji niefinansowych”, we wszystkich istotnych aspektach zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz jest zgodne z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu,

2. oświadczeniem niezależnego biegłego rewidenta (stanowiącym element sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania), iż w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania Sprawozdania, nie stwierdził w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń,

zaopiniowała pozytywnie Sprawozdanie z działalności, jako sporządzone zgodnie z księgami i dokumentami oraz stanem faktycznym. Zgodnie z art. 4a Ustawy o Rachunkowości, Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2017 rok spełniają wymagania przewidziane w Ustawie o Rachunkowości. Rada Nadzorcza podzieliła opinię przedstawioną przez biegłego rewidenta oraz wnioskuje do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A. o zatwierdzenie Sprawozdania z działalności.

Ponadto Rada Nadzorcza – po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania zarządu na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2017 rok („Sprawozdanie niefinansowe”) - zaopiniowała pozytywnie to Sprawozdanie niefinansowe.

Zgodnie z art. 4a Ustawy o Rachunkowości Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy Sprawozdania niefinansowego spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza wnioskuje do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A. o zatwierdzenie Sprawozdania niefinansowego.

OCENA WNIOSKU ZARZĄDU W SPRAWIE PODZIAŁU ZYSKU PKO BANKU POLSKIEGO S.A. OSIĄGNIĘTEGO W 2017 ROKU

Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę pozytywną rekomendację Komitetu Audytu, pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2017 roku.

Zgodnie z ww. wnioskiem Zarządu oraz powyższą opinią Rady Nadzorczej zysk netto PKO Banku Polskiego S.A. osiągnięty w 2017 roku w wysokości 2 774 000 tysięcy złotych proponuje się podzielić w następujący sposób:

1. dywidenda dla akcjonariuszy w wysokości	687 500 tys. złotych;
2. kapitał zapasowy w wysokości	2 050 000 tys. złotych;
3. kapitał rezerwowy w wysokości	36 500 tys. złotych.

Rekomendacja Zarządu Banku oraz opinia Rady Nadzorczej w powyższej sprawie jest zgodna z polityką dywidendową Banku, która zakłada systematyczne realizowanie wypłat dywidend w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową Banku.

Decyzja w sprawie rekomendowanego podziału zysku za 2017 r. jest spójna z deklarowaną przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku decyzją o zastosowaniu się do indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") w sprawie spełnienia wymogu do wypłaty dywidendy na poziomie do 25% zysku netto za 2017 rok. O zaleceniu KNF Bank informował raportem nr 7/2018.

OCENA SYTUACJI SPÓŁKI, Z UWZGLĘDNIENIEM OCENY SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, COMPLIANCE ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Ocena sytuacji spółki

Rozwój działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. w 2017 roku oraz osiągnięte wyniki finansowe potwierdziły pozycję lidera polskiej bankowości. Wartość rynkowa PKO Banku Polskiego S.A. przekroczyła 55 mld PLN na koniec 2017 roku, co oznacza, że Bank był najcenniejszą krajową spółką notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

W 2017 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. posiadała wiodące udziały w polskim rynku bankowym depozytów (17,9%) i kredytów (17,7%), w rynku leasingowym (12,0%) oraz rynku funduszy inwestycyjnych niededykowanych (17,2%). PKO Bank Polski S.A. był liderem pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących i kart płatniczych.

Wysokie standardy w zakresie obsługi klientów oraz skuteczne procedury oceny ryzyka kredytowego umożliwiły Grupie Kapitałowej Banku zwiększenie w 2017 roku portfela kredytowego netto do poziomu 206 mld PLN. Zobowiązania wobec klientów osiągnęły na koniec 2017 roku łączny poziom 219 mld PLN.

Na koniec 2017 roku największa w kraju sieć oddziałów PKO Banku Polskiego S.A. obejmowała 1 192 oddziały oraz 745 agencji, a najbardziej rozwinięta sieć bankomatów liczyła 3 190 urządzeń. Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wynosiło ponad 28 tys. etatów.

W ramach działań podejmowanych w 2017 roku:

- w IV kwartale 2017 roku Grupa Kapitałowa Banku nabyła 100% akcji w KBC TFI SA, dzięki czemu na koniec 2017 roku umocniła swoją pozycję w segmencie funduszy detalicznych, z udziałem w rynku na poziomie 17,2%. W pierwszej połowie 2018 roku – planowane jest połączenie obu towarzystw funduszy inwestycyjnych działających w ramach Grupy Kapitałowej Banku. Towarzystwa te na koniec 2017 roku zarządzały aktywami o wartości ponad 29 mld PLN,
- w I kwartale 2017 roku Grupa Kapitałowa Banku nabyła 100% udziałów spółki ZenCard Sp. z o.o., prowadzącej działalność usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych,
- działalność rozpoczął drugi oddział PKO Banku Polskiego S.A. za granicą - oddział w Republice Czeskiej (z siedzibą w Pradze), poprzez który PKO Bank Polski S.A. chce być bankiem pierwszego wyboru dla polskich spółek działających na rynku czeskim oraz bramą dla czeskich spółek wchodzących na rynek polski,

- PKO Bank Polski S.A. utrzymał pozycję lidera bankowości mobilnej w Polsce. Liczba aktywacji aplikacji IKO przekroczyła w 2017 roku 2 mln, co oznacza prawie 2-krotny wzrost w skali roku,
- Bank wprowadził usługę PKO Masowe Wypłaty umożliwiającą wypłatę świadczeń w formie gotówki. Funkcję taką zyskało 3 tysiące bankomatów własnych Banku. PKO Masowe Wypłaty jest usługą skierowaną do firm bądź instytucji, dokonujących wielu jednorazowych wypłat gotówkowych i zdecydowanych na outsourcing tego procesu poza sieć swoich placówek,
- Bank utworzył automatyczne połączenie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju. Dzięki pobieraniu danych bezpośrednio z CEIDG zakładanie rachunku firmowego zostało uproszczone i przyspieszone,
- Bank podpisał we wrześniu 2017 roku umowę na obsługę budżetu województwa pomorskiego. To ósme obsługiwane przez Bank województwo. PKO Bank Polski S.A. potwierdził dzięki temu pozycję niekwestionowanego lidera w sektorze usług dla samorządów,
- Bank uruchomił Platformę Wsparcia Eksportu - kompleksowe narzędzie analityczne z aktualnymi danymi gospodarczymi i analizami, które ułatwia nawiązywanie przedsiębiorcom relacji handlowych na zagranicznych rynkach oraz edukuje i wspiera w zakresie właściwego doboru instrumentów finansowych przydatnych w handlu międzynarodowym, które znajdują się w ofercie Grupy Kapitałowej Banku.

Działania podejmowane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A. w 2017 roku pozwoliły na osiągnięcie wysokich wyników finansowych oraz umocnienie pozycji wśród największych instytucji finansowych w Polsce.

Wypracowany w 2017 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wyniósł 3 104 mln PLN, co oznacza wzrost o 8,0%, czyli o 230 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

1. poprawę wyniku na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 12 563 mln PLN (+6,6% r/r), głównie w efekcie:
  - wzrostu wyniku odsetkowego o 11,0% r/r, zrealizowanego głównie dzięki wzrostowi przychodów odsetkowych,
  - wzrostu wyniku prowizyjnego o 10,2% r/r, m.in. z tytułu funduszy inwestycyjnych i działalności ubezpieczeniowej,
  - spadku wyniku pozostałego o 354 mln PLN, związanego głównie z rozliczeniem w czerwcu 2016 roku transakcji przejęcia spółki Visa Europe Limited przez spółkę Visa Inc. oraz transakcji sprzedaży w III kwartale 2016 roku składników majątku spółki Qualia Development Sp. z o.o. i jej spółek zależnych,
2. wzrost poziomu podatku od niektórych instytucji finansowych o 103 mln PLN r/r, związany ze wzrostem skali działania Grupy Kapitałowej Banku oraz niewspółmiernością obciążeń (podatek płatny od lutego 2016 roku),
3. wzrost kosztów administracyjnych o 3,5% r/r, głównie świadczeń pracowniczych. Wskaźnik C/I na koniec 2017 roku wyniósł 46,0% w porównaniu do 47,4% na koniec 2016 roku,
4. stabilny wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, na poziomie 1 620 mln PLN oraz spadek kosztu ryzyka do poziomu 71 pb.

Poprawa wyników finansowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. możliwa była dzięki strukturze bilansu, charakteryzującej się silną bazą depozytową oraz bezpiecznym poziomem kapitałów własnych. Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec 2017 roku wyniósł 94,0% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania¹ wyniósł 83,2%), co świadczy o bardzo dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej Banku. W efekcie działań podejmowanych w 2017 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A.:

- zwiększyła sumę aktywów o ponad 11 mld PLN, w tym o ponad 5 mld PLN portfel należności od klientów,
- przekroczyła liczbę 7 mln szt. rachunków bieżących osób fizycznych, umacniając pozycję lidera w tej kategorii,
- zwiększyła liczbę klientów o blisko 300 tys., głównie w segmencie ludności oraz liczbę klientów korzystających z bankowości mobilnej IKO, których na koniec 2017 roku było już ponad 2 mln,
- zajmowała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych² posiadając blisko 30% udział,
- była największym pożyczkodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami *de minimis* z 20,5% udziałem w rynku³,
- poprawiła istotnie jakość portfela kredytowego, mierzona wskaźnikiem kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz obniżyła koszt ryzyka,
- rozszerzyła ofertę produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych i majątkowych ubezpieczeń dla klientów, m.in. dzięki wprowadzeniu do oferty ubezpieczeń niepowiązanych z produktami bankowymi, dostępnymi w kanałach mobilnych iPKO i IKO,
- umocniła pozycję kapitałową dzięki podwyższeniu funduszy własnych z tytułu akumulacji zysku wypracowanego w 2016 roku, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 1,56 p.p. w stosunku do końca 2016 roku do poziomu 17,37%.

OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO (W TYM OCENA ADEKWATNOŚCI I SKUTECZNOŚCI TEGO SYSTEMU) ORAZ OCENA COMPLIANCE (W TYM OCENA ADEKWATNOŚCI I SKUTECZNOŚCI KOMÓRKI DO SPRAW ZGODNOŚCI)

Rada Nadzorcza monitoruje i ocenia adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, na podstawie raportów lub informacji przekazywanych przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA, Komitet Audytu, komórkę do spraw zgodności, komórkę audytu wewnętrznego oraz w oparciu o ustalenia biegłego rewidenta, zewnętrznych organów nadzoru i kontroli oraz innych informacji i dokumentów istotnych z punktu widzenia adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej.

Biorąc pod uwagę otrzymywane raporty i informacje Rada Nadzorcza nie zidentyfikowała znaczących słabości w funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, wpływających na realizację celów tego systemu.

¹ Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

² Dane Związku Banków Polskich.

³ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z 31 grudnia 2017 roku.

Ocena systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej jest jednym z elementów systemu zarządzania funkcjonującego w PKO Banku Polskim S.A. Za jego zaprojektowanie, wprowadzenie i funkcjonowanie odpowiada Zarząd PKO Banku Polskiego S.A. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. regularnie monitoruje i ocenia adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej. Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego S.A. wspiera w tym zakresie Komitet Audytu Rady Nadzorczej, który odpowiedzialny jest w szczególności za monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej jest zorganizowany w PKO Banku Polskim S.A. na trzech odrębnych, niezależnych od siebie poziomach:

1. pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne Banku realizujące działalność operacyjną, w szczególności: sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury organizacyjne Banku realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie odrębnych przepisów wewnętrznych Banku,
2. drugi poziom obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne, których celem jest zapewnienie by działalność pierwszego poziomu była właściwie zaprojektowana i nie generowała nadmiernego ryzyka oraz zapewniała efektywność prowadzonej przez Bank działalności,
3. trzeci poziom stanowi działalność komórki audytu wewnętrznego, polegająca na niezależnym audycie elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej PKO Bank Polski S.A. wyodrębnia:

1. funkcję kontroli,
2. komórkę do spraw zgodności,
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego.

Funkcja kontroli zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych, dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i obejmuje wszystkie jednostki oraz usytuowane w nich stanowiska organizacyjne. Funkcja kontroli została zaprojektowana z uwzględnieniem skali i specyfiki działalności Banku oraz skali i złożoności poszczególnych procesów.

Na funkcję kontroli składają się:

1. mechanizmy kontrolne,
2. niezależne monitorowanie mechanizmów kontrolnych,
3. raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Bank wyodrębnia procesy, które uznaje za istotne, uwzględniając w szczególności wpływ danego procesu na realizację celów systemu kontroli wewnętrznej oraz na osiągnięte wyniki finansowe, a następnie identyfikuje w nich kluczowe mechanizmy kontrolne. Zarząd Banku zapewnia dokonywanie okresowych przeglądów procesów funkcjonujących w Banku, pod kątem ich istotności.

Bank posiada mechanizmy kontrolne dostosowane do celów systemu kontroli wewnętrznej oraz do specyfiki prowadzonej działalności, które wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy oraz wspierające je aplikacje informatyczne. Mechanizmy kontrolne (w tym kluczowe) podlegają niezależnemu monitorowaniu, zarówno na bieżąco, jak i w ramach okresowej oceny mechanizmów kontrolnych na wszystkich trzech poziomach, na których został zorganizowany system kontroli wewnętrznej. Niezależne monitorowanie obejmuje testowanie i ocenę kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz weryfikację bieżącą i okresową. Pracownicy PKO Banku Polskiego S.A. mają obowiązek stosować mechanizmy kontrolne, zgodnie z ich opisem określonym w przepisach wewnętrznych PKO Banku Polskiego S.A. i funkcjonalnościami wbudowanymi w aplikacje informatyczne wspierające procesy oraz dokumentować stosowanie mechanizmów kontrolnych w sposób umożliwiający ich niezależne monitorowanie.

Identyfikowane w ramach funkcji kontroli nieprawidłowości zostały zdefiniowane i skategoryzowane. Zasady kategoryzacji oraz raportowania nieprawidłowości zostały zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego S.A. Zgodnie z zasadami najistotniejsze nieprawidłowości są raportowane do właściwych organów i jednostek PKO Banku Polskiego SA. W przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości, wydawane są zalecenia pokontrolne i podejmowane niezbędne działania usprawniające i naprawcze, w tym dyscyplinujące, mające na celu usunięcie tych nieprawidłowości i ograniczenie ich powstawania w przyszłości.

Ocena funkcji audytu wewnętrznego

Audyt wewnętrzny stanowi niezależną i obiektywną działalność o charakterze zapewniającym i doradczym polegającą na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie poszczególnych obszarów działania Banku oraz wskazywaniu kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania Banku.

Na podstawie wyników przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz wyników monitoringu efektywności realizacji zaleceń i rekomendacji poaudytowych, departament audytu wewnętrznego dostarcza zapewnienie o skuteczności procesów funkcjonujących w Banku oraz przygotowuje niezależne i obiektywne informacje dotyczące adekwatności i skuteczności systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej w Banku.

Departament audytu wewnętrznego jest usytuowany w strukturze organizacyjnej Banku w sposób gwarantujący wykonywanie zadań w sposób niezależny i obiektywny.

Niezależność komórki audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim S.A. jest potwierdzana corocznie Komitetowi Audytu. W 2017 roku w funkcjonowaniu departamentu audytu wewnętrznego nie stwierdzono wystąpienia okoliczności stanowiących naruszenie mechanizmów zapewnienia niezależności komórki audytu wewnętrznego wskazanych w regulacjach zewnętrznych, jak również nie wystąpiły inne przesłanki zagrażające bezstronnemu wykonywaniu obowiązków przez komórkę audytu wewnętrznego.

Departament audytu wewnętrznego obejmuje badaniami wszystkie istotne obszary działania Banku oraz podmiotów grupy kapitałowej Banku. W trakcie przeprowadzania zadania audytowego identyfikowane są ryzyka występujące w funkcjonujących w Banku procesach oraz oceniane są mechanizmy kontrolne, mechanizmy kontroli ryzyka oraz inne rozwiązania i działania, służące ograniczeniu ekspozycji Banku na ryzyko do akceptowalnego poziomu.

Wyniki wszystkich audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2017 roku były okresowo raportowane do Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej. W przypadku zidentyfikowania w ramach badanych procesów luk, w tym w zakresie działania systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem, formułowane były zalecenia, mające na celu ich wyeliminowanie. Ich realizacja jest na bieżąco monitorowana przez departament audytu wewnętrznego i okresowo raportowana do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

Działalność departamentu audytu wewnętrznego jest monitorowana przez Komitet Audytu. W 2017 roku w celu spełnienia wymogów nowej Rekomendacji H wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego, departament audytu wewnętrznego przygotował nowelizację przepisów wewnętrznych polegającą m.in. na wprowadzeniu zaktualizowanej karty audytu, która kompleksowo określa zasady organizacji funkcji audytu wewnętrznego w Banku oraz tryb wykonywania audytów wewnętrznych, w tym obowiązki i prawa audytorów, obowiązki badanych jednostek, zasady planowania trzyletniego i rocznego audytów, sposób prowadzenia poszczególnych etapów i rodzajów badań audytowych, zasady dokumentowania i raportowania wyników audytów oraz wydawania i monitorowania zaleceń. Departament audytu wewnętrznego opracował również strategię, która określa wizję i cele funkcji audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA w horyzoncie czasowym 2017-2020 oraz kluczowe działania prowadzące do jej realizacji. Karta audytu oraz strategia działania departamentu audytu wewnętrznego na lata 2017-2020 zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Audytu, a następnie zatwierdzone przez Radę Nadzorczą.

W 2017 roku Komitet Audytu dokonał pozytywnej rocznej oceny działania departamentu audytu wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów, w tym wyników przeglądu przepisów wewnętrznych regulujących wykonywanie audytu wewnętrznego, a także usytuowania, uprawnień, zasobów i narzędzi pracy komórki audytu wewnętrznego. Ponadto, w ramach monitorowania działalności departamentu audytu wewnętrznego, Komitet Audytu pozytywnie zaopiniował plan audytów wewnętrznych na 2018 rok.

Komitet Audytu, po przeprowadzeniu analizy, przyjął opracowaną przez departament audytu wewnętrznego informację o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku. Na podstawie wyników audytów wewnętrznych przeprowadzonych przez departament audytu wewnętrznego w 2017 r., a także wyników monitoringu efektywności realizacji zaleceń i rekomendacji po audytach wewnętrznych, nie stwierdzono znaczących słabości w zakresie adekwatności i efektywności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku, wpływających na możliwość osiągnięcia celów tych systemów. W przypadku zidentyfikowania luk w ramach badanych procesów, w tym w zakresie działania systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, sformułowane zostały zalecenia, mające na celu ich wyeliminowanie.

Ocena compliance (w tym ocena adekwatności i skuteczności komórki ds. zgodności)

Komitet Audytu - zgodnie z obowiązującymi standardami rynkowymi - dokonał corocznego przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami, ze szczególnym uwzględnieniem roli komórki ds. zgodności.

Komórka ds. zgodności w 2016 roku miała status departamentu i ulokowana była w obszarze prezesa Zarządu Banku. Od kwietnia 2017 roku komórka ds. zgodności nadzorowana jest przez wiceprezesa Zarządu Banku nadzorującego obszar prawny i zgodności.

Celem komórki ds. zgodności jest:

1. kształtowanie rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności, ryzykiem postępowania (*ang. conduct risk*) i ryzykiem utraty reputacji w Banku oraz ich identyfikowanie,
2. kształtowanie rozwiązań w zakresie systemu kontroli wewnętrznej oraz rozwiązań szczegółowych dotyczących tego systemu, z wyłączeniem funkcjonowania audytu wewnętrznego,
3. koordynacja współpracy Banku z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli, z wyłączeniem organów dokonujących w szczególności kontroli w zakresie prawa pracy, realizacji obowiązków publicznoprawnych przez Bank, bezpieczeństwa osób i mienia oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawowym zadaniem komórki ds. zgodności jest koordynacja procesu wewnętrznego, obejmującego: identyfikację, ocenę, monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności oraz działania prewencyjne i naprawcze mające na celu zapewnienie zgodności funkcjonowania Banku z przepisami prawa i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi.

Wyniki ustaleń departamentu zgodności w tym zakresie były prezentowane w:

1. kwartalnych raportach zarządczych przeznaczonych dla Zarządu, Komitetu ds. Ryzyka, Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej,
2. rocznej informacji o skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, przeznaczonej dla Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
3. sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej Banku,
4. informacjach przekazywanych na potrzeby instytucji nadzorczych.

Zgodnie z dobrymi praktykami dotyczącymi funkcji zgodności, w celu niezależnej, obiektywnej i efektywnej realizacji zadań pracownicy departamentu zgodności:

1. nie uczestniczyli w realizacji bieżących zadań biznesowych,
2. mieli prawo dostępu zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku, do aplikacji, dokumentów i informacji, jak również bezpośredniej komunikacji z pracownikami Banku oraz otrzymywania niezwłocznych odpowiedzi w zakresie niezbędnym dla wykonania powierzonych im zadań,
3. mieli prawo do wglądu do wszelkich informacji oraz sporządzania kopii, odpisów lub wyciągów oraz do dokonywania oględzin, przeliczeń, pomiarów w zakresie koniecznym do wykonywania zadań,
4. mieli prawo badania z własnej inicjatywy możliwych przypadków braku zgodności i zdarzeń z zakresu ryzyka postępowania, w tym również we współpracy z doradcami lub audytorami zewnętrznymi,
5. mieli prawo do uzyskiwania pomocy od pracowników właściwych jednostek organizacyjnych Centrali w zakresie koniecznym do wykonywania zadań,
6. mieli możliwość stosowania narzędzi informatycznych wspomagających realizację zadań departamentu zgodności,
7. mieli prawo wnioskowania do dyrektora departamentu zgodności o skorzystanie z ekspertyz zewnętrznych,
8. mieli zapewnioną ochronę przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę,

a ponadto dyrektor departamentu zgodności:

1. miał zapewniony bezpośredni kontakt z Zarządem, komitetami Rady Nadzorczej i Radą Nadzorczą podczas omawiania spraw dotyczących problematyki zgodności oraz możliwość uczestniczenia, co najmniej raz w roku, w spotkaniach z Komitetem Audytu (bez udziału członków Zarządu),
2. miał prawo w uzasadnionych przypadkach bezpośredniego komunikowania Zarządowi lub Radzie Nadzorczej albo właściwym członkom tych organów istotnych kwestii związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
3. uczestniczył w posiedzeniach Zarządu Banku.

Poza zarządzaniem ryzykiem braku zgodności departament zgodności realizował zadania w zakresie:

1. zarządzania ryzykiem utraty reputacji,
2. zarządzania ryzykiem postępowania,
3. monitorowania przestrzegania standardów kontroli wewnętrznej,
4. koordynacji przeglądu i oceny adekwatności oraz efektywności mechanizmów kontrolnych w procesach wewnętrznych i wspierających je aplikacjach informatycznych oraz walidacji jej wyników,
5. koordynacji współpracy z organami nadzoru i kontroli.

Zgodnie z treścią przekazywanych Radzie Nadzorczej raportów zarządczych i informacji w 2017 roku poziom ryzyka braku zgodności był umiarkowany. Profil ryzyka braku zgodności był typowy dla dużego banku uniwersalnego, obsługującego szeroką rzeszę konsumentów oraz oferującego zróżnicowane produkty i usługi finansowe. Informacje pozyskane w ramach systemu anonimowego zgłaszania przypadków naruszeń nie zawierały istotnych kwestii wymagających zgłoszenia Radzie Nadzorczej. Ponadto w ramach wprowadzonej w Banku procedury przeciwdziałania oraz ujawniania przypadków nadużyć w działalności skarbowej, nie stwierdzono incydentów dotyczących wykorzystania informacji poufnych bądź manipulacji na rynku instrumentów finansowych.

W związku z powyższym, Komitet Audytu, w ramach dokonanej w 2017 roku corocznej oceny skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, nie wniósł uwag do funkcjonowania tego systemu oraz działalności departamentu zgodności.

Ocena systemu zarządzania ryzykiem (w tym ocena adekwatności i skuteczności tego systemu)

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim S.A. Ma ono na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu miar adekwatności kapitałowej oraz kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. System zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie monitoruje i ocenia, czy metody identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka, kontroli, monitorowania oraz raportowania ryzyka dostosowane są do wielkości i profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. Rada Nadzorcza ocenia, czy w systemie zarządzania ryzykiem uwzględniana jest odpowiednio bieżąca i planowana działalność Banku. Zdaniem Rady Nadzorczej system zarządzania ryzykiem jest odpowiednio dostosowany do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz jest na bieżąco kontrolowany i dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Rada Nadzorcza ocenia, że PKO Bank Polski S.A. posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka i zapewniającą efektywność zarządzania tym ryzykiem. Według jej najlepszej wiedzy, adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem oraz system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka i adekwatności kapitałowej, daje pewność, że stosowany system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu ryzyka i Strategii Banku.

System zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Uwzględnia realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych, poziom tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą wszystkie jednostki organizacyjne Banku i komórki organizacyjne Centrali. Proces nadzorowany jest przez Radę Nadzorczą, która kontroluje oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem. Ocenia również, czy poszczególne elementy systemu zarządzania ryzykiem służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów Banku, a w szczególności weryfikuje:

1. czy stosowane są sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka,
2. czy stosowane są sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
3. czy w ramach systemu zarządzania ryzykiem stosowane są sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
4. czy przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwia monitorowanie poziomu ryzyka,
5. czy system zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka.

Bank posiada zintegrowaną strukturę zarządzania ryzykiem, która zapewnia, że wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność Banku są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane. Jednym z podstawowych elementów zarządzania ryzykiem jest wyznaczanie poziomu ryzyka, który Bank jest w stanie zaakceptować prowadząc bieżącą i przyszłą działalność. W zakresie generowanego poziomu ryzyka określany jest zakres ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem przy uwzględnieniu planów finansowych, kapitałowych i strategicznych. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadzane są testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Testy warunków skrajnych stosuje się w celu oszacowania potencjalnych strat w przypadku sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. Bank opracowuje plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, które mogą szczególnie istotnie wpłynąć na funkcjonowanie Banku, w szczególności plany awaryjne wymagane przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa oraz przepisy wewnętrzne Banku. Struktura zarządzania ryzykiem uzupełniona jest spójnym i przejrzystym systemem raportowania poziomu ryzyka, wykorzystania limitów ograniczających ryzyko oraz działaniami zarządczymi kształtującymi proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Maksymalna wielkość ryzyka, jaką Bank i Grupa Kapitałowa Banku są gotowi podejmować, została określona w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Radę Nadzorczą wspierają następujące komitety:

1. Komitet ds. Ryzyka w zakresie opiniowania skłonności Banku do podejmowania ryzyka, wyrażonej w szczególności poprzez strategiczne limity tolerancji na ryzyko, w nadzorze nad wprowadzeniem przez Zarząd systemu zarządzania ryzykiem w Banku, ocenie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, a także w nadzorowaniu strategii zarządzania ryzykiem,
2. Komitet Audytu w zakresie monitorowania procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem; wykonywaniu czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,

3. Komitet ds. Wynagrodzeń w zakresie wykonywania statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, dotyczących wynagrodzeń,
4. Komitet ds. Strategii w zakresie nadzorowania wdrażania strategii i opiniowania strategicznych czynności Banku, które wymagają zgody Rady Nadzorczej.

System zarządzania ryzykiem jest realizowany na trzech, niezależnych wzajemnie uzupełniających się poziomach:

1. pierwszy poziom – tworzony przez struktury organizacyjne zarządzające produktem, realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych. Funkcja jest realizowana we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, w komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku. Jednostki i komórki organizacyjne Centrali implementują, zaprojektowane przez jednostki i komórki organizacyjne Centrali usytuowane na drugim poziomie, odpowiednie mechanizmy kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limity oraz zapewniają ich przestrzeganie poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej Banku obowiązuje zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności podmiotu oraz rynku, na którym prowadzi działalność;
2. drugi poziom – obejmujący działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar, ocenę lub kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących przepisów wewnętrznych Banku; celem tych struktur jest zapewnienie żeby działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie uregulowane w przepisach wewnętrznych Banku i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar, ocenę i analizę ryzyka oraz efektywność działalności. Drugi poziom wspiera podejmowanie działań mających na celu eliminację niekorzystnych odchyleń od planu finansowego w zakresie wielkości wpływających na ujęte w planie finansowym ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko. Funkcja realizowana jest w szczególności w obszarze zarządzania ryzykiem, departamencie zgodności i właściwych komitetach;
3. trzeci poziom – który stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem, oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje. Funkcja realizowana zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność poziomów, polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

1. funkcja drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu,
2. funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszego i drugiego poziomu,
3. funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega wiceprezesowi Zarządu nadzorującemu obszar prawny i zgodności.

W ocenie Rady Nadzorczej struktura zarządzania ryzykiem jest adekwatna do wielkości Banku, rodzaju prowadzonej działalności i profilu ponoszonego ryzyka, biorąc pod uwagę otoczenie makroekonomiczne i możliwość wystąpienia sytuacji niekorzystnych. Zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi. Rada Nadzorcza nadzoruje i ocenia proces zarządzania ryzykiem, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka, które uwzględniają bieżącą informację o realizacji Strategii oraz zawierają wnioski z testów warunków skrajnych. Rada Nadzorcza zleca dokonanie weryfikacji systemu zarządzania ryzykiem, jeśli widzi taką konieczność.

W 2017 roku system zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem koncentracji Rada Nadzorcza oceniła, jako skuteczny, efektywny i zgodny z regulacjami zewnętrznymi, w tym z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego.

W ocenie Rady Nadzorczej Bank funkcjonował w 2017 roku w sposób bezpieczny, przy zapewnionych kapitałach własnych na adekwatnym poziomie, a w szczególności:

- poziom adekwatności kapitałowej utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych - na 31 grudnia 2017 roku łączny współczynnik kapitałowy (TCR) Banku ukształtował się na poziomie 19,59%, a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) Banku ukształtował się na poziomie 18,62%. PKO Bank Polski utrzymał w 2017 roku bezpieczną bazę kapitałową,
- zaliczył do funduszy własnych (zgodnie z decyzją podjętą przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku) zysk Banku za rok obrotowy 2016 w kwocie 2 888 mln PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy, przy czym część zysku za rok 2016 (1 589 mln PLN) była uwzględniona już w funduszach własnych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w związku z uzyskaniem przez Bank odpowiednich zgód Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 zysku netto Banku osiągniętego za 3 kwartały 2016 roku, po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia,
- po uzyskaniu odpowiednich zgód Komisji Nadzoru Finansowego, zaliczył do kapitału podstawowego Tier 1 zysk netto Banku osiągnięty za 3 kwartały 2017 roku, po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia, w wysokości 1 822 mln PLN,
- po uzyskaniu odpowiednich zgód Komisji Nadzoru Finansowego, wykonał opcję *call* obligacji podporządkowanych w kwocie 1 600 mln PLN oraz dokonał wcześniejszej spłaty pożyczki podporządkowanej o wartości 224 mln CHF (o równowartości 884 mln PLN wg stanu na 31 grudnia 2016 roku). Oba te instrumenty były na 31 grudnia 2016 roku zaliczone do kapitału Tier 2 i od momentu uzyskania przedmiotowych zgód nie są ujmowane w funduszach własnych Banku,
- uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie do funduszy własnych nowej emisji obligacji podporządkowanych Banku w kwocie 1 700 mln PLN,
- w całym 2017 roku poziom wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka i adekwatność kapitałową utrzymywał się na bezpiecznym poziomie,
- w 2017 roku Bank, w ramach programu EMTN, wyemitował: w dniu 25 lipca 2017 roku obligacje własne w kwocie 750 mln EUR o terminie wymagalności 4 lat oraz w dniu 2 listopada 2017 roku obligacje własne o wartości nominalnej 400 mln CHF i 4 letnim okresie wymagalności,

- utrzymywał dobrą sytuację płynnościową - na koniec 2017 roku wskaźnik kredytów do depozytów Banku (zobowiązań wobec klientów) wyniósł 84,0%, poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,6% wszystkich środków zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego),
- pozyskiwał finansowanie z rynku poprzez emisję własnych obligacji krótkoterminowych, regularnie odnawiając zapadające emisje i dostosowując źródła finansowania do potrzeb płynnościowych,
- utrzymywał korzystny poziom wyników finansowych dzięki strukturze bilansu powiązanej z bezpiecznym poziomem kapitałów własnych,
- uwzględnił w systemie zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową:
  - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 dotyczące wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, standardy techniczne EBA oraz zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego, m.in. podwyższające wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR na 2017 rok do 80% z 70% w 2016 roku,
  - Zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego z 15 grudnia 2017 roku dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych,
  - Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (Dz.U. 2017, poz. 1068) zwiększające od 1 grudnia 2017 roku wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach, których zakup finansowany był kredytem w walucie obcej (do 150%),
  - Rekomendację C Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF 2016, poz. 15), zmieniającą od 1 stycznia 2017 roku zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
  - Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szacowania kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2017, poz. 637), które ma wpływ na organizację systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej,
  - Rekomendację S Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącą ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz. Urz. KNF 2013, poz. 23), zwiększającą od 1 stycznia 2017 roku wymóg wkładu własnego kredytobiorcy z 15% do 20% oraz inne ustawy mające wpływ na poziom akcji kredytowej, dochody odsetkowe, przychody z tytułu prowizji i opłat banków oraz adekwatność kapitałową.

W 2017 roku Bank uczestniczył w kolejnej edycji testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego. Badanie miało na celu określenie potencjalnego wpływu zmiennego otoczenia makroekonomicznego na sytuację finansową, a w szczególności kapitałową, instytucji polskiego sektora bankowego. Na potrzeby badania Komisji Nadzoru Finansowego przygotował dwa scenariusze rozwoju sytuacji gospodarczej, które stanowiły bazę do przeprowadzenia testów: scenariusz referencyjny i szokowy. Uzyskane wyniki potwierdziły wysoką odporność PKO Banku Polskiego SA na występowanie szoków makroekonomicznych i są przede wszystkim efektem silnej bazy kapitałowej, opartej głównie na zakumulowanych zyskach, korzystnego wpływu modelu biznesowego Banku i dominacji w strukturze bilansu Banku tradycyjnych instrumentów finansowych (kredyty, depozyty), w tym stabilnych źródeł finansowania.

Dodatkowo w 2017 roku Bank uczestniczył w kolejnym europejskim ćwiczeniu ujawniającym (*transparency exercise*) przeprowadzonym przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego („EBA”). Było to kolejne z serii badań przeprowadzanych przez EBA, w których uczestniczył PKO Bank Polski S.A. Badanie miało na celu zwiększenie przejrzystości europejskiego sektora bankowego i wspieranie dyscypliny rynkowej poprzez dostarczenie szerokiego zakresu jednolitych danych, dotyczących m.in. rachunku wyników, funduszy własnych i adekwatności kapitałowej. Bank potwierdził swoją stabilną pozycję kapitałową oraz poprawność danych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych.

W opinii Rady Nadzorczej szczególne znaczenie dla rozwoju Banku w kolejnych okresach będą mieć kluczowe obszary zaangażowania Zarządu i Rady Nadzorczej, w tym m.in.:

- realizacja strategii Banku w perspektywie do 2020 roku poprzez ocenę ryzyka, kontynuację stabilnego i ostrożnego zarządzania bankiem w obszarze zarządzania ryzykiem w szczególności ograniczanie ekspozycji Banku na ryzyko (zmniejszanie lub dywersyfikacja ekspozycji na ryzyko, ustalanie, monitorowanie limitów ograniczających ryzyko, wykorzystywanie zabezpieczeń),
- efektywne i racjonalne zarządzanie adekwatnością kapitałową, tak by poziomy wskaźników TCR i CET1 kształtowały się powyżej wymogów regulacyjnych i nadzorczych,
- przeciwdziałanie rosnącym zagrożeniom cyberatakami,
- utrzymanie priorytetów w zakresie efektywności działania, dobrej pozycji płynnościowej oraz stabilnych źródeł finansowania przy jednoczesnym optymalizowaniu kosztów, i utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka i oczekiwanego poziomu adekwatności kapitałowej,
- wspieranie rozwoju gospodarczego Polski, z uwzględnieniem potrzeb kształtowanych przez nowe technologie na rynku,
- rosnąca złożoność otoczenia regulacyjnego, z uwzględnieniem wymogów kapitałowych, płynnościowych oraz zagadnień bezpieczeństwa danych w systemach Banku.

Ocena racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

Zgodnie z zasadą zawartą w pkt II.Z.10.4. Dobrych Praktyk 2016, Rada Nadzorcza sporządza i przedstawia zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu ocenę racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki sponsoringowej i charytatywnej.

Rada Nadzorcza ocenia, że działalność sponsorska i charytatywna prowadzona jest w sposób racjonalny, z dbałością o dobro społeczne. Według oceny Rady Nadzorczej, podjęte w 2017 roku działania w ramach polityki sponsoringowej i charytatywnej, budują pozytywny wizerunek marki Banku i wzmacniają jego dobrą reputację, co w efekcie przekłada się na zadowolenie interesariuszy: klientów, kooperantów, akcjonariuszy, przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej, a także pracowników.

Informacja na temat prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki sponsoringowej i charytatywnej w 2017 roku

Misją Banku jest wspieranie rozwoju Polski i Polaków poprzez min. wywieranie pozytywnego wpływu na ludzi, firmy i środowisko oraz konsekwentne budowanie wiarygodności marki. Traktując te założenia priorytetowo, PKO Bank Polski S.A. dba, by wszelkie działania sponsoringowe i charytatywne służyły budowaniu wizerunku Banku, jako lidera rynku finansowego, instytucji godnej zaufania, zaangażowanej społecznie, innowacyjnej i otwartej na rozwój i potrzeby klientów. Zgodnie z hasłem aktualnej strategii Banku na lata 2016-2020 „Wspieramy rozwój Polski i Polaków”, PKO Bank Polski S.A. rozwija relacje z otoczeniem, prowadząc aktywne działania na rzecz społeczeństwa i z jego udziałem. Wspiera wydarzenia i projekty edukacyjne, obywatelskie, kulturalne.

Kierunek polityki sponsorskiej i charytatywnej w zakresie upowszechniania historii i tradycji narodowej wpisuje się w treść misji Banku, deklarującej utrzymanie i promowanie jego polskiego charakteru.

Działalność sponsorska Banku prowadzona jest przez komórki Pionu Marketingu i Komunikacji w oparciu o roczny plan działań marketingowych, który jest aktualizowany w okresach kwartalnych. W 2017 roku Bank zrealizował 321 projektów sponsorskich o różnej skali: od ogólnopolskich - komunikowanych w mediach i wspieranych działaniami promocyjnymi, do mniejszych - dedykowanych społecznościom lokalnym. Dominujący udział w budżecie sponsorskim Banku stanowiły wydatki na wsparcie kultury i projektów biznesowych oraz realizację autorskiego projektu sportowego „PKO Biegajmy razem”.

Działalność sponsorska Banku była prowadzona w 2017 roku w wymienionych niżej obszarach. W każdym z tych obszarów Bank starał się dodatkowo wyróżniać i promować wartości patriotyczne, historyczne oraz doceniać potencjał do promowania polskości.

- KULTURA I SZTUKA - ochrona dziedzictwa narodowego w dziedzinie kultury i sztuki, kultywowanie tradycji;
- EDUKACJA - promocja nauk ścisłych (głównie informatyki, matematyki i ekonomii), wsparcie projektów edukacyjnych mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości i promowanie innowacyjności;
- SPORT - zachęcanie do aktywności, wspieranie sportu masowego, w tym biegów często połączonych z akcjami charytatywnymi oraz upamiętniających ważne wydarzenia z historii naszego kraju;
- BIZNES - umacnianie pozycji Banku na rynku finansowym, wspieranie polskich przedsiębiorców, podtrzymywanie i budowanie relacji biznesowych;
- WYDARZENIA ISTOTNE DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI - promowanie wizerunku Banku, jako ważnego i aktywnego partnera środowisk biznesowych, samorządów i ośrodków kultury.

Przy podejmowaniu decyzji o realizacji projektu sponsorskiego, Bank bierze pod uwagę - oprócz korzyści wizerunkowych, takich jak wartość ekspozycji marki - także korzyści biznesowe i relacyjne. W celu ich identyfikacji i optymalizacji Pion Marketingu i Komunikacji współpracuje z komórkami biznesowymi. Istotnym elementem realizowanych projektów sponsorskich jest dbałość o aktywny udział przedstawicieli Banku w dyskusjach panelowych, prezentacjach i uroczystościach wręczania nagród. Poprzez merytoryczną aktywność swoich przedstawicieli, Bank umacnia pozycję jako eksperta w obszarze finansów.

Politykę sponsoringową Banku normują „Zasady prowadzenia działalności marketingowej przez PKO Bank Polski S.A.”, przyjęte uchwałą nr 294/C/2015 Zarządu z dnia 21 kwietnia 2015 r. (ze zm.) oraz następujący, kilkustopniowy proces opiniowania wniosków sponsorskich. Nad racjonalnością polityki sponsorskiej czuwa Komitet ds. Sponsoringu, powołany uchwałą nr 516/C/2012 Zarządu 9 października 2012 r. Proces rozpatrywania ofert sponsorskich jest wnikliwy i racjonalny. Pierwszym etapem jest ocena ekwiwalentności wniosku, dokonywana pod kątem takich wskaźników jak:

- ranga przedsięwzięcia,
- potencjał biznesowy i/lub wizerunkowy,
- wiarygodność organizatora i wysoki poziom realizacji,
- otoczenie biznesowe, w jakim Bank występuje jako sponsor,
- ekwiwalentność korzyści sponsorskich w stosunku do angażowanego przez Bank budżetu.

Po dokonaniu oceny ekwiwalentności, pozytywnie rozpatrzone oferty prezentowane są na Komitecie ds. Sponsoringu, w skład którego wchodzi przedstawiciele pionów sprzedaży detalicznej, korporacyjnej i rynków oraz marketingu i PR, co zapewnia wszechstronną weryfikację każdego projektu. W tym procesie szczególnie istotna jest opinia przedstawicieli biznesu, identyfikujących potencjał promowania produktów i usług bankowych oraz budowania relacji klientowskich.

Realizowane projekty sponsorskie są na bieżąco monitorowane, analizowane i oceniane pod kątem właściwego zaangażowania pracowników Banku. Każdy projekt zamyka szczegółowe sprawozdanie z realizacji umowy sponsorskiej.

Działalność charytatywna prowadzona jest na rzecz marki Banku przez Fundację PKO Banku Polskiego. Zakres działalności Fundacji jest określony w statucie Fundacji, natomiast zasady współpracy Banku i Fundacji reguluje umowa zawarta w dniu 22 maja 2015 roku. Głównym źródłem finansowania celów statutowych Fundacji w roku 2017 były dotacje przyznawane przez Bank na podstawie uchwał Zarządu. Dodatkowe środki pieniężne przekazane zostały Fundacji na podstawie wieloletnich umów i pochodziły z zysku wygenerowanego podczas obrotu bezgotówkowego, dokonywanego przez klientów Inteligo, powiązanego z kartą typu affinity: Dobro procentuje (uruchomioną w 2013).

Celem działań realizowanych przez Fundację w 2017 roku było wspieranie instytucji i obywateli zaangażowanych na rzecz dobra publicznego w obszarach: oświaty, wychowania, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, ochrony środowiska, w tym wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. Istotnym aspektem była promocja celów społecznych w środowisku bankowym oraz promowanie idei wolontariatu poprzez organizowanie wolontariatu pracowniczego. Działania realizowane były w siedmiu obszarach programowych:

- EDUKACJA - wsparcie nauki, oświaty oraz alternatywnych form edukacji w Polsce;
- TRADYCJA - kultywowanie tradycji, ochrona dziedzictwa historycznego oraz wychowanie w duchu patriotyzmu;
- NADZIEJA - pomoc społeczna, skierowana do osób zagrożonych wykluczeniem, w szczególności poszkodowanych oraz niepełnosprawnych;
- ZDROWIE - ochrona życia i zdrowia oraz profilaktyka zdrowotna;
- KULTURA - ochrona dziedzictwa narodowego w obszarach kultury i sztuki oraz wspieranie twórczości artystycznej młodych polskich artystów, udostępnianej pro bono;

- EKOLOGIA - podejmowanie inicjatyw społecznych nastawionych na upowszechnianie wiedzy w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zwłaszcza akwenów wodnych;
- SPORT - zachęcanie do aktywności fizycznej, w szczególności dzieci i młodzieży, jak również propagowanie aktywności fizycznej wśród osób niepełnosprawnych.

W roku 2017 do Fundacji wpłynęły 1176 wnioski o przyznanie darowizny pieniężnej na realizację zadań społecznych. Pozytywnie zostało zaopiniowanych 513 projektów. Proces decyzyjny polega na rozpatrywaniu każdego wniosku na posiedzeniu zespołu Fundacji. W przypadku ubiegania się o dotacje powyżej 20 tys. zł., wniosek dodatkowo podlega opiniowaniu przez członków Rady Programowej Fundacji, która odpowiada za racjonalność polityki charytatywnej.

Za pośrednictwem Fundacji przekazywane są także darowizny rzeczowe na rzecz organizacji pozarządowych, w postaci sprzętu IT i mebli wycofywanych z użytku w oddziałach bankowych.

Sprawozdania finansowe oraz sprawozdania Zarządu z działalności Fundacji po każdym roku obrotowym są poddawane ocenie biegłego rewidenta. Zgodnie z zasadą transparentności sprawozdania z działalności Fundacji, prezentujące zrealizowane zadania, publikowane są na stronie internetowej Fundacji.

W najistotniejszych wizerunkowo obszarach, takich jak: kultura, tradycja, edukacja i sport, Bank i Fundacja realizują projekty wspólnie, z dbałością o synergię działań.

Ocena sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych

Zgodnie z zasadą zawartą w pkt II.Z.10.3. Dobrych Praktyk 2016 Rada Nadzorcza sporządza i przedstawia zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu ocenę sposobu wypełniania przez spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA („Regulaminie GPW”) oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

Rada Nadzorcza Banku pozytywnie ocenia sposób wypełniania przez Bank obowiązków informacyjnych dotyczących zasad ładu korporacyjnego w 2017 roku.

Obowiązki te zostały w 2017 roku wypełnione zgodnie z Regulaminem GPW, jak również w zgodzie z wymogami rozporządzenia Ministra Finansów z 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie”).

I. Obowiązki informacyjne dotyczące zasad ładu korporacyjnego określone w Regulaminie GPW

W dniu 13 października 2015 r. Rada Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie przyjęła Dobre Praktyki 2016 obowiązujące od 1 stycznia 2016 r.

Zarząd Banku, jako organ oraz członkowie Zarządu w dniu 8 grudnia 2015 r. przyjęli do stosowania Dobre Praktyki 2016 z zastrzeżeniem, iż rekomendacja zawarta w pkt IV.R.2., dotycząca umożliwienia akcjonariuszom udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie będzie stosowana, chyba, że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Analogiczną uchwałę, przyjmującą Dobre Praktyki 2016, podjęła Rada Nadzorcza Banku w dniu 28 grudnia 2015 r. Od 1 stycznia 2016 r. spółki, niezależnie od raportów dotyczących ewentualnego niestosowania zasad szczegółowych zawartych w Dobrych Praktykach 2016, są zobowiązane zamieszczać na stronie internetowej informacje na temat stanu stosowania rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych w tym zbiorze.

W związku z powyższym od 1 stycznia 2016 r. na stronie internetowej Banku opublikowana jest informacja na temat stanu stosowania przez Bank rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych w Dobrych Praktykach 2016 (www.pkobp.pl/inwestorzy).

Informacja ta sporządzona jest na formularzu ustalonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie, wskazuje na szczegółowy stan przestrzegania lub nieprzestrzegania każdej z rekomendacji i zasad szczegółowych i jest bezpośrednim wykonaniem zasady z pkt I.Z.1.13. Dobrych Praktyk 2016.

W celu konieczności stałego monitorowania przestrzegania Dobrych Praktyk 2016 wewnątrz Banku ustalone zostały mechanizmy umożliwiające takie monitorowanie oraz, w razie niezastosowania zasady szczegółowej wynikającej z Dobrych Praktyk 2016, opublikowanie odpowiedniego raportu zgodnie z Regulaminem GPW.

W 2017 roku zasady szczegółowe i rekomendacje Dobrych Praktyk 2016 były w Banku przestrzegane za wyjątkiem Rekomendacji z pkt IV.R.2., dotyczącej umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, o czym Bank informuje na stronie internetowej, zgodnie z zasadą wyrażoną w pkt I.Z.1.13. Z racji braku naruszenia którejkolwiek z zasad szczegółowych w 2017 r. Bank nie publikował raportu odnoszącego się do tej kwestii.

II. Obowiązki informacyjne dotyczące zasad ładu korporacyjnego określone w przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych

Zgodnie z Rozporządzeniem Bank zobowiązany jest w rocznym raporcie okresowym zawrzeć, stanowiące wyodrębnioną część tego sprawozdania, oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego, które zawiera elementy wskazane w § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia.

W Sprawozdaniu z działalności oświadczenie to zamieszczone jest w rozdziale 10.

Zgodnie z treścią Rozporządzenia w oświadczeniu należy wskazać:

1. zbiory zasad ładu korporacyjnego, którym podlega emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny, lub
2. zbiory zasad ładu korporacyjnego, na których stosowanie emitent mógł się zdecydować dobrowolnie oraz miejsca, gdzie tekst zbioru jest publicznie dostępny, lub
3. wszelkie odpowiednie informacje dotyczące stosowanych przez emitenta praktyk w zakresie ładu korporacyjnego, wykraczających poza wymogi przewidziane prawem krajowym wraz z przedstawieniem informacji o stosowanych przez niego praktykach w zakresie ładu korporacyjnego.

Rozporządzenie stanowi, że w zakresie, w jakim emitent odstąpił od postanowień określonych zasad ładu korporacyjnego, wskazać należy te postanowienia oraz wyjaśnić przyczyny tego odstąpienia.

W zakresie wymagań dotyczących obowiązków wynikających z Rozporządzenia, dotyczących wskazania zbiorów zasad ładu korporacyjnego obowiązujących w Banku oraz sposobu ich przestrzegania, w Sprawozdaniu z działalności opisano stan przestrzegania:

- Dobrych Praktyk 2016 ze wskazaniem nieprzestrzeganej rekomendacji wraz z wyjaśnieniem,
- Zasad ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego wraz ze wskazaniem nieprzestrzeganych zasad i wyjaśnieniem.

Realizacja pozostałych wymogów, co do treści oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, o którym mowa w Rozporządzeniu, została zawarta w następujących podrozdziałach Sprawozdania z działalności:

1. Systemy kontroli w procesie sporządzania sprawozdań finansowych,
2. Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego S.A.,
3. Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego S.A.,
4. Statut PKO Banku Polskiego S.A.,
5. Walne Zgromadzenie,
6. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. w okresie sprawozdawczym,
7. Zarząd PKO Banku Polskiego S.A. w okresie sprawozdawczym,
8. Polityka różnorodności.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY NADZORCZEJ JAKO ORGANU SPÓŁKI W 2017 ROKU

Informacja o kadencji Rady Nadzorczej i kolejnym roku działalności w kadencji oraz składzie osobowym Rady, pełniących funkcjach w Radzie oraz zmianach w składzie Rady w trakcie roku obrotowego.

Skład Rady Nadzorczej na 31 grudnia 2017 r. kształtował się w sposób następujący:

(wszyscy członkowie powołani na wspólną, trzyletnią kadencję, rozpoczętą w dniu zwyczajnego walnego zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r.)

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania/ odwołania
1.	Piotr Sadownik	Przewodniczący Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 14/2016)</p> <p>W dniu 25 lutego 2016 r. Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, wyznaczył Pana Piotra Sadownika na przewodniczącego Rady Nadzorczej.</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 37/2017)</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, wyznaczył Pana Piotra Sadownika na przewodniczącego Rady Nadzorczej.</p>
2.	Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	<p>Powołana w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-5497/2016, uchwała nr 31/2016)</p> <p>W dniu 30 czerwca 2016 r. Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, wyznaczył Panią Grażynę Ciurzyńską na wiceprzewodniczącą Rady.</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołana ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołana w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 38/2017)</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, wyznaczył Panią Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej.</p>

3.	Zbigniew Hajłasz	Sekretarz Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-5497/2016, uchwała nr 32/2016)</p> <p>W dniu 14 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza wybrała Pana Zbigniewa Hajłasa na sekretarza Rady Nadzorczej.</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 39/2017).</p> <p>W dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza wybrała Pana Zbigniewa Hajłasa na sekretarza Rady Nadzorczej.</p>
4.	Mariusz Andrzejewski	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej w dniu 22 czerwca 2017 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwała nr 44/2017)</p>
5.	Miroslaw Barszcz	Członek Rady Nadzorczej	<p>powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 8/2016)</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 46/2017).</p>
6.	Adam Budnikowski	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 9/2016).</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 40/2017).</p>
7.	Wojciech Jasiński	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 11/2016)</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 41/2017).</p>

8.	Andrzej Kisielewicz	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 12/2016).</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 47/2017).</p>
9.	Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołana w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 37/2014).</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołana ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołana w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 42/2017).</p>
10.	Janusz Ostaszewski	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 13/2016).</p> <p>W dniu 22 czerwca 2017 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej, a następnie powołany w skład Rady Nadzorczej na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwały nr 36/2017 i 43/2017).</p>
11.	Jerzy Paluchniak	Członek Rady Nadzorczej	<p>Powołany w skład Rady Nadzorczej w dniu 22 czerwca 2017 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. (akt notarialny /Repertorium A-8117/2017, uchwała nr 45/2017)</p>

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2017 r.:

W związku z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Rady Nadzorczej Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego S.A. w dniu 22 czerwca 2017 r. na podstawie art. 385 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Piotra Sadownika, Grażynę Ciurzyńską, Zbigniewa Hajłasza, Mirosława Barszcza, Adama Budnikowskiego, Wojciecha Jasińskiego, Andrzeja Kisielewicza, Elżbietę Mączyńską-Ziemacką oraz Janusza Ostaszewskiego.

Jednocześnie Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, na podstawie § 11 ust. 1 statutu Banku ustalił liczebność Rady Nadzorczej na 11 osób.

Ponadto Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego S.A. na podstawie art. 385 § 1 Kodeksu spółek handlowych powołało w skład Rady Nadzorczej Banku: Piotra Sadownika, Grażynę Ciurzyńską, Mariusza Andrzejewskiego, Mirosława Barszcza, Adama Budnikowskiego, Zbigniewa Hajłasza, Wojciecha Jasińskiego, Andrzeja Kisielewicza, Elżbietę Mączyńską-Ziemacką, Janusza Ostaszewskiego, Jerzego Paluchniaka.

Zgodnie z podjętymi uchwałami ww. osoby zostały powołane na kadencję Rady Nadzorczej rozpoczynającą się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A. .

Skarb Państwa, działając jako uprawniony akcjonariusz w rozumieniu statutu Banku, na podstawie § 12 ust. 1 statutu Banku wyznaczył:

1. Piotra Sadownika – na przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku,
2. Grażynę Ciurzyńską – na wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza wybrała Pana Zbigniewa Hajłasza na sekretarza Rady Nadzorczej.

Informacja o ilości i częstotliwości odbytych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz ilości podjętych uchwał.

W 2017 r. Rada Nadzorcza odbyła łącznie 9 protokołowanych posiedzeń w następujących terminach: 26 stycznia, 2 marca, 13 kwietnia, 18 maja, 14 czerwca, 24 sierpnia, 21 września, 9 listopada oraz 21 grudnia.

W 2017 r. Rada Nadzorcza podjęła 116 uchwał.

Wykaz uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą w 2017 r. stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

Informacja o obecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach.

Wszystkie nieobecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach w 2017 r. zostały usprawiedliwione uchwałami Rady nr: 5/2017, 16/2017, 17/2017, 50/2017, 86/2017, 87/2017, 91/2017 i 111/2017; dotyczyło to nieobecności 5 członków Rady na 5 posiedzeniach Rady.

Istotne problemy, którymi zajmowała się Rada Nadzorcza.

W 2017 r. Rada Nadzorcza – poza sprawami dotyczącymi przyjęcia dokumentów na Nadzwyczajne i Zwyczajne Walne Zgromadzenie (wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz Statutu Banku) oraz sprawami wskazanymi w tytułach uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą w 2017 r., których wykaz stanowi załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania - zajmowała się m.in.:

1. Koncepcją przewalutowania kredytów CHF na PLN w związku z rekomendacjami Komitetu Stabilności Finansowej oraz statusem prac w zakresie koncepcji restrukturyzacji kredytów CHF na PLN w związku z rekomendacjami Komitetu Stabilności Finansowej,
2. Efektami nabycia Raiffeisen-Leasing Polska oraz statusem procesu integracji obszaru leasingu Grupy PKO Banku Polskiego S.A.,
3. Ekspozycją PKO Banku Polskiego S.A. na sektor węglowy,
4. Spółkami ubezpieczeniowymi na tle działalności ubezpieczeniowej PKO Banku Polskiego S.A.,
5. Projektem „Platforma Wsparcia Eksportu”,
6. Projektem nabycia przez Grupę PKO Banku Polskiego S.A. KBC TFI SA,
7. Rozwojem oddziału PKO Banku Polskiego S.A. w Niemczech – doświadczeniami i wyzwaniem,
8. Współpracą PKO Banku Polskiego S.A. ze środowiskiem startupowym,

9. Wdrożeniem tzw. Dyrektywy MiFID II oraz modelem doradczym w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.,
10. Stopniem przygotowania Banku do wdrożenia wymogów Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 (MSSF 9),
11. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych),
12. Systemem anonimowego zgłaszania naruszeń w PKO Banku Polskim S.A.,
13. Bezpieczeństwem informatycznym Banku,
14. Prognozami makroekonomicznymi i rynkowymi na 2018 rok,
15. Projektem planu finansowego, w tym planu kapitałowego na 2018 rok,
16. Analizą dokumentu „Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa” pod kątem dodatkowych obowiązków nałożonych na Radę Nadzorczą - uzupełnieniem informacji przekazanej Radzie Nadzorczej na posiedzeniu w dniu 9 listopada 2017 r.,
17. Informacją dot. Wezwania Komisji Europejskiej - Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w sprawie AT.40514 - wykluczenie podmiotów trzecich; (RFI-2017/094421) oraz aktualnym statusem prac nad odpowiedzią na pismo Komisji Europejskiej,
18. Kwestią zbiorczego zestawienia zagadnień systemowych, wskazujących na niedopasowanie wymogów europejskich do zakresu odpowiedzialności Rady Nadzorczej wynikającej z przepisów Kodeksu Spółek Handlowych,
19. Ustaleniem ramowego planu pracy Rady Nadzorczej na 2018 rok,
20. Korespondencją skierowaną do Rady Nadzorczej.

Tematy omawiane przez Radę Nadzorczą cyklicznie to:

1. sprawozdanie z realizacji strategii PKO Banku Polskiego S.A.,
2. informacja o wyniku finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. oraz wyników PKO Banku Polskiego S.A. na tle banków konkurencyjnych,
3. informacja departamentu audytu wewnętrznego o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
4. raport: *Ryzyko modeli w PKO Banku Polskim*,
5. raport: *Ryzyko kredytowe w PKO Banku Polskim*,
6. raport: *Ryzyko finansowe w PKO Banku Polskim*,
7. raport: *Adekwatność kapitałowa w PKO Banku Polskim*,
8. raport: *Ryzyko operacyjne w PKO Banku Polskim*,
9. raport: *Ryzyko biznesowe w PKO Banku Polskim*,
10. raport: *Ryzyko braku zgodności i ryzyko postępowania*,
11. raport: *Ryzyko utraty reputacji*,
12. raport: *Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu*,
13. informacja w zakresie bezpieczeństwa Banku,
14. informacja o stanie Systemu Informatycznego Banku (SIB),

15. informacja w zakresie stosowania zasad rachunkowości dotyczących *bancassurance*,
16. syntetyczna informacja na temat oceny bankowych systemów wewnętrznych PKO Banku Polskiego SA,
17. informacja o sytuacji KREDOBANK S.A.

W związku z terminem zakończenia umowy z firmą audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową („KPMG”) na badanie i przegląd sprawozdań finansowych za lata 2015 - 2016, w dniu 15 grudnia 2016 r Rada Nadzorcza postanowiła odnowić zlecenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku z firmą KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa na okres badania i przeglądu sprawozdań finansowych za lata 2017 - 2019, pod warunkiem uzyskania przez Bank satysfakcjonującej oferty. W wyniku zapoznania się i analizy złożonej oferty Komitet Audytu w dniu 26 stycznia 2017 r. podjął uchwałę, którą zarekomendował podjęcie przez Radę Nadzorczą uchwały dotyczącej wyboru KPMG do przeprowadzenia i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017-2019. Rada Nadzorcza, w wyniku: zapoznania się z dokumentacją dotyczącą wyboru firmy audytorskiej, w tym ww. ofertą oraz analizy rekomendacji Banku i Komitetu Audytu w tym zakresie, w dniu 26 stycznia 2017 r., podjęła uchwałę nr 1/2017 w sprawie wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017-2019, którą wyznaczyła KPMG na firmę audytorską do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017 - 2019 oraz w związku z wyborem KPMG, postanowiła odnowić zlecenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku z tym podmiotem na okres badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017 - 2019.

W dniu 21 grudnia 2017 r. Członkowie Rady Nadzorczej, w ramach posiedzenia Komitetu Audytu, odbyli spotkanie z firmą audytorską w celu omówienia planu i podejścia do badania sprawozdań finansowych za 2017 r., w tym potencjalnych kluczowych obszarów badania.

Przeprowadzone kontrole.

W 2017 roku w uzasadnionych przypadkach Rada Nadzorcza pozyskiwała dodatkowe informacje przy współudziale departamentu audytu wewnętrznego i jednostek Banku, w zakresie realizowanych w Banku projektów i przeprowadzanych audytów.

Informacja na temat dokonanych przez Radę Nadzorczą zmian w składzie Zarządu, zawieszenia członków Zarządu w pełnieniu funkcji i oddelegowania członków Rady do pełnienia funkcji członków Zarządu.

Zmiany w składzie Zarządu w 2017 r.

W związku z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu Banku, Rada Nadzorcza Banku w dniu 14 czerwca 2017 r. podjęła uchwały powołujące na następujące stanowiska w Zarządzie Banku:

- Pana Zbigniewa Jagiełłę na stanowisko prezesa Zarządu Banku,
- Pana Rafała Antczaka na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,

- Pana Janusza Derdę na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Bartosza Drabikowskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Maksa Kraczkowskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Mieczysława Króla na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Piotra Mazura na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Jakuba Papierskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Pana Jana Emeryka Rościszewskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku.

Zgodnie z podjętymi uchwałami wyżej wymienione osoby zostały powołane na wskazane stanowiska w Zarządzie Banku, na kolejną wspólną kadencję Zarządu Banku, rozpoczynającą się z dniem 2 lipca 2017 r.

Ponadto:

1. w dniu 9 sierpnia 2017 r. Pan Janusz Derda zrezygnował z członkostwa w Zarządzie Banku z końcem dnia 9 sierpnia 2017 r.,
2. w dniu 21 września 2017 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Adama Marciniaka na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 1 października 2017 r. na bieżącą wspólną kadencję Zarządu Banku,
3. w dniu 21 grudnia 2017 r. Pan Bartosz Drabikowski, na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Banku, został odwołany z Zarządu Banku z dniem 21 grudnia 2017 r.,
4. w dniu 21 grudnia 2017 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Rafała Kozłowskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 1 stycznia 2018 r. na bieżącą wspólną kadencję Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza w przypadku każdego z nowo powoływanych Członków Zarządu dokonywała m.in. analizy i oceny spełniania przez tych kandydatów wymagań przewidzianych w art. 22aa ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.), analizy i oceny dokumentacji dostarczonej przez kandydata, potwierdzającej wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe oraz odbywała rozmowę kwalifikacyjną z kandydatem.

W 2017 r. Rada Nadzorcza nie podejmowała decyzji o zawieszeniu członków Zarządu w pełnieniu funkcji, ani też nie oddelegowała członków Rady Nadzorczej do pełnienia funkcji członków Zarządu.

Informacja o wykonaniu uchwał Zgromadzenia odnoszących się do działalności Rady Nadzorczej.

Uchwałą nr 2/2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 13 marca 2017 r. Rada Nadzorcza została:

1. zobowiązana do dostosowania wówczas obowiązujących warunków wynagradzania członków Zarządu do zasad wynikających z tej uchwały oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz.U. z 2016 r. poz. 1202 ze zm.) do dnia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej, którego przedmiotem było rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku za rok obrotowy rozpoczynający się w 2016 r., w związku z czym Rada Nadzorcza w dniu 14 czerwca 2017 r. podjęła uchwałę nr 43/2017 w sprawie zatwierdzenia „Zasad zatrudniania i wynagradzania członków Zarządu Banku”,
2. upoważniona do ustalenia szczegółowych celów zarządczych dla poszczególnych członków Zarządu oraz określenia wag dla celów zarządczych oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów (wskaźników) ich realizacji i rozliczania. W związku z powyższym Rada Nadzorcza w dniu 13 kwietnia 2017 r. podjęła uchwałę nr 20/2017 w sprawie rozliczenia celów MbO za 2016 rok dla członków Zarządu Banku, a w dniu 8 marca 2018 r. uchwałę nr 19/2018 w sprawie celów MbO i ich wartości oraz wag dla członków Zarządu Banku na 2018 rok.

Uchwałą nr 4/2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 13 marca 2017 r. Rada Nadzorcza została upoważniona do sporządzenia tekstu jednolitego statutu PKO Banku Polskiego SA uwzględniającego zmiany, o których mowa w § 1 tej uchwały.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza w dniu 13 kwietnia 2017 r. podjęła uchwałę nr 24/2017 w sprawie ustalenia tekstu jednolitego statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

Uchwałą nr 50/2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 lipca 2017 r. Rada Nadzorcza została upoważniona do sporządzenia tekstu jednolitego statutu PKO Banku Polskiego SA uwzględniającego zmiany, o których mowa w § 1 tej uchwały. W związku z tym Rada Nadzorcza w dniu 8 lutego 2018 r. podjęła uchwałę nr 5/2018 w sprawie ustalenia tekstu jednolitego statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

Informacja na temat spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.

Zgodnie z punktem II.Z.6 Dobrych Praktyk 2016 Rada Nadzorcza spółki publicznej ocenia, czy istnieją związki lub okoliczności, które mogą wpływać na spełnienie przez danego członka rady kryteriów niezależności. W związku z powyższym Rada Nadzorcza zapoznała się z oświadczeniami w zakresie niezależności złożonymi przez poszczególnych Członków Rady i w dniu 9 listopada 2017 r. podjęła uchwałę:

- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pana Piotra Sadownika, Pana Zbigniewa Hajłasza, Pana Mariusza Andrzejewskiego, Pana Mirosława Barszcza, Pana Adama Budnikowskiego, Pana Andrzeja Kisielewicza, Pani Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej oraz Pana Janusza Ostaszewskiego o spełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk 2016 oraz oceniła, że ww. członkowie Rady Nadzorczej spełniają powyższe kryteria niezależności. Radzie Nadzorczej nie były znane okoliczności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na spełnianie przez ww. osoby kryteriów niezależności, o których mowa powyżej,
- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pani Grażyny Ciurzyńskiej, Pana Wojciecha Jasińskiego oraz Pana Jerzego Paluchniaka o niespełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk 2016 oraz oceniła, że ww. członkowie Rady Nadzorczej nie spełniają powyższych kryteriów niezależności.

Samooceńca pracy Rady Nadzorczej.

Na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2018 r. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. dokonała samooceny pracy Rady za 2017 r.

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. oceniła, że wypełnia swoje obowiązki w sposób staranny i efektywny sprawując stały nadzór nad działalnością i rozwojem Banku we wszystkich dziedzinach jej działalności. Zdaniem Rady doświadczenia zawodowe oraz zróżnicowane kompetencje członków Rady Nadzorczej pozwalają na wszechstronne badanie i opiniowanie przedstawianych tematów oraz szeroką reprezentację poglądów w zakresie oceny pracy Zarządu i funkcjonowania PKO Banku Polskiego SA.

Dokonując oceny współpracy Rady Nadzorczej z Zarządem Banku, Rada pozytywnie oceniła przebieg tej współpracy podkreślając rzetelność i prawidłowość informacji przekazywanych przez Zarząd. Jednocześnie Rada Nadzorcza doceniła reakcje Zarządu na indywidualne zapytania członków Rady Nadzorczej stawiane również poza posiedzeniami Rady oraz aktywne uczestnictwo Zarządu w posiedzeniach Rady (referowanie wniosków kierowanych do Rady oraz udzielanie stosownych wyjaśnień).

W 2017 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Rady i wykazywali zaangażowanie w prawidłowe wykonywanie swoich obowiązków, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych oraz dobrych praktyk i standardów. W 2017 r. Rada Nadzorcza realizowała zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Rady Nadzorczej charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Radzie Nadzorczej wywiązywanie się w pełni z jej obowiązków, a dokumenty opracowywane dla Rady Nadzorczej zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem.

Wartość merytoryczną materiałów przekazywanych na posiedzenia Rady Nadzorczej oceniono wysoko.

Inne informacje o pracach Rady.

W 2017 r. w Banku działały: Komitet ds. Wynagrodzeń, Komitet ds. Ryzyka, Komitet Audytu oraz Komitet ds. Strategii. Sprawozdania roczne z działalności ww. komitetów stanowią odpowiednio załączniki nr 2, 3, 4 i 5 do niniejszego Sprawozdania.

Warszawa, 19.04.2018 r.

Wykaz uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA w 2017 r.

1. Uchwała nr 1/2017 Rady Nadzorczej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz grupy kapitałowej Banku za lata 2017 – 2019,
2. Uchwała nr 2/2017 Rady Nadzorczej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie zmiany łącznej wartości nominalnej wierzytelności hipotecznych sprzedawanych na rzecz PKO Banku Hipotecznego S.A. oraz zawierania umów sprzedaży wierzytelności z PKO Bankiem Hipotecznym S.A.,
3. Uchwała nr 3/2017 Rady Nadzorczej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia planu finansowego PKO Banku Polskiego S.A. na rok 2017, w tym planu kapitałowego PKO Banku Polskiego SA na rok 2017
4. Uchwała nr 4/2017 Rady Nadzorczej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie planu naprawy Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
5. Uchwała nr 5/2017 Rady Nadzorczej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
6. Uchwała nr 6/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie projektów uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
7. Uchwała nr 7/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku,
8. Uchwała nr 8/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku,
9. Uchwała nr 9/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2016 rok,
10. Uchwała nr 10/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2016 rok,
11. Uchwała nr 11/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA,
12. Uchwała nr 12/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w grupie kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
13. Uchwała nr 13/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie planu naprawy grupy kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
14. Uchwała nr 14/2017 Rady Nadzorczej z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie celów MbO i ich wartości oraz wag dla członków Zarządu Banku na 2017 rok,
15. Uchwała nr 15/2017 Rady Nadzorczej z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie stanowiska Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A. w zakresie realizacji zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego,
16. Uchwała nr 16/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,

17. Uchwała nr 17/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
18. Uchwała nr 18/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia trójstronnego związanego z finansowaniem udzielonym podmiotowi, o którym mowa w tej uchwale,
19. Uchwała nr 19/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie ustalenia wystąpienia przesłanek redukcji odroczonego wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu Banku przyznanego w 2017 roku za lata 2013-2015,
20. Uchwała nr 20/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie rozliczenia celów MbO za 2016 rok dla członków Zarządu Banku,
21. Uchwała nr 21/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia raportu „Ocena funkcjonowania polityki wynagradzania w PKO Banku Polskim S.A. w 2016 r.”,
22. Uchwała nr 22/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie oceny stosowania przez PKO Bank Polski S.A. „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”,
23. Uchwała nr 23/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie oceny sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego,
24. Uchwała nr 24/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie ustalenia tekstu jednolitego statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
25. Uchwała nr 25/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
26. Uchwała nr 26/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie oceny racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej,
27. Uchwała nr 27/2017 Rady Nadzorczej z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2016 roku,
28. Uchwała nr 28/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w PKO Banku Polskim SA”
29. Uchwała nr 29/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad wykonywania audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA”,
30. Uchwała nr 30/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie sprawozdania Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego S.A. zawierającego wyniki oceny sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok, wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2016 roku oraz w sprawie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej jako organu spółki w 2016 roku,
31. Uchwała nr 31/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie projektów uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
32. Uchwała nr 32/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia wysokości wypłat członkom Zarządu w 2017 roku i styczniu 2018 roku zmiennych składników wynagrodzeń, w tym ustalenia wystąpienia przesłanek ograniczenia środków na te wypłaty,

33. Uchwała nr 33/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania prezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
34. Uchwała nr 34/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
35. Uchwała nr 35/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
36. Uchwała nr 36/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
37. Uchwała nr 37/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
38. Uchwała nr 38/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
39. Uchwała nr 39/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
40. Uchwała nr 40/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
41. Uchwała nr 41/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
42. Uchwała nr 42/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Polityki wynagradzania pracowników Banku i Grupy Kapitałowej PKO BP”,
43. Uchwała nr 43/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad zatrudniania i wynagradzania członków Zarządu Banku”,
44. Uchwała nr 44/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie parametrów wierzytelności sprzedawanych na rzecz PKO Banku Hipotecznego S.A.,
45. Uchwała nr 45/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
46. Uchwała nr 46/2017 Rady Nadzorczej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie projektów uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
47. Uchwała nr 47/2017 Rady Nadzorczej z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie oceny zagrożeń i zabezpieczeń niezależności oraz wyrażenia zgody na świadczenie przez KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. usług związanych z wydawaniem listów poświadczających w związku z prospektem emisyjnym podstawowym PKO Banku Polskiego SA oraz aktualizacjami do podstawowego prospektu emisyjnego i aneksami do niego przygotowywanymi na potrzeby ustanowienia programu emisji średnioterminowych papierów wartościowych (*Euro Medium Term Notes* – EMTN) oraz emisji dokonywanych w ramach tego programu,
48. Uchwała nr 48/2017 Rady Nadzorczej z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości,
49. Uchwała nr 49/2017 Rady Nadzorczej z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie planu naprawy Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,

50. Uchwała nr 50/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
51. Uchwała nr 51/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie wyboru sekretarza Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
52. Uchwała nr 52/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
53. Uchwała nr 53/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
54. Uchwała nr 54/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
55. Uchwała nr 55/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
56. Uchwała nr 56/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
57. Uchwała nr 57/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
58. Uchwała nr 58/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Strategii,
59. Uchwała nr 59/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania przewodniczącego Komitetu ds. Strategii,
60. Uchwała nr 60/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Wynagrodzeń,
61. Uchwała nr 61/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Wynagrodzeń,
62. Uchwała nr 62/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Wynagrodzeń,
63. Uchwała nr 63/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Wynagrodzeń,
64. Uchwała nr 64/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Wynagrodzeń,
65. Uchwała nr 65/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania przewodniczącego Komitetu ds. Wynagrodzeń,
66. Uchwała nr 66/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,
67. Uchwała nr 67/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,
68. Uchwała nr 68/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,

69. Uchwała nr 69/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,
70. Uchwała nr 70/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,
71. Uchwała nr 71/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu ds. Ryzyka,
72. Uchwała nr 72/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania przewodniczącego Komitetu ds. Ryzyka,
73. Uchwała nr 73/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
74. Uchwała nr 74/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
75. Uchwała nr 75/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
76. Uchwała nr 76/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
77. Uchwała nr 77/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
78. Uchwała nr 78/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
79. Uchwała nr 79/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
80. Uchwała nr 80/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania przewodniczącego Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
81. Uchwała nr 81/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie Regulaminu Komitetu Audytu,
82. Uchwała nr 82/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
83. Uchwała nr 83/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad inwestowania na własny rachunek w instrumenty finansowe przez członków Rady Nadzorczej jako osoby powiązane z Domem Maklerskim PKO BP i PKO BP SA”,
84. Uchwała nr 84/2017 Rady Nadzorczej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez PKO Bank Polski SA porozumienia z PKO Bankiem Hipotecznym SA,
85. Uchwała nr 85/2017 Rady Nadzorczej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie planu naprawy grupy kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
86. Uchwała nr 86/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,

87. Uchwała nr 87/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
88. Uchwała nr 88/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
89. Uchwała nr 89/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
90. Uchwała nr 90/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. zmieniająca uchwałę nr 73/2016 Rady Nadzorczej w sprawie powołania Komitetu ds. Strategii,
91. Uchwała nr 91/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
92. Uchwała nr 92/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
93. Uchwała nr 93/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
94. Uchwała nr 94/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
95. Uchwała nr 95/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
96. Uchwała nr 96/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
97. Uchwała nr 97/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
98. Uchwała nr 98/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
99. Uchwała nr 99/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
100. Uchwała nr 100/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
101. Uchwała nr 101/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
102. Uchwała nr 102/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie oceny spełniania przez członka Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
103. Uchwała nr 103/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na pełnienie przez członka Zarządu Banku funkcji członka Rady Nadzorczej Banku Poczтового S.A.,
104. Uchwała nr 104/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie Regulaminu Komitetu ds. Ryzyka,
105. Uchwała nr 105/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,

106. Uchwała nr 106/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
107. Uchwała nr 107/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie procedury wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
108. Uchwała nr 108/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Karty Audytu”,
109. Uchwała nr 109/2017 Rady Nadzorczej z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzania „Strategii działania Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2017-2020”,
110. Uchwała nr 110/2017 Rady Nadzorczej z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawieranie przez Bank umów darowizny, umów zwolnienia z długu lub innych umów o podobnym skutku,
111. Uchwała nr 111/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej,
112. Uchwała nr 112/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie odwołania członka Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
113. Uchwała nr 113/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie powołania wiceprezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
114. Uchwała nr 114/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie pozyskania instrumentu gwarancyjnego od podmiotu, o którym mowa w tej uchwale,
115. Uchwała nr 115/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA i grupie kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
116. Uchwała nr 116/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w grupie kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Załącznik nr 2

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. WYNAGRODZEŃ
W 2017 R

1. Podstawa prawna:

1. Komitet ds. Wynagrodzeń został ustanowiony uchwałą nr 52/2011 Rady Nadzorczej z dnia 2 listopada 2011 r. (z późniejszymi zmianami) w celu wspierania Rady Nadzorczej w wykonywaniu jej statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, w szczególności w zakresie ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, zasad wynagradzania oraz wynagrodzenia członków Zarządu. Komitet działa zgodnie z Regulaminem Komitetu ds. Wynagrodzeń, który określa cele działania, organizację, tryb funkcjonowania i zadania Komitetu.
2. Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Wynagrodzeń, stanowiącego załącznik do uchwały nr 9/2018 Rady Nadzorczej z dnia 8 lutego 2018 r.

2. Skład Komitetu w 2017 r.:

Skład Komitetu ds. Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Piotr Sadownik	Przewodniczący Komitetu
Grażyna Ciurzyńska	Członek Komitetu (do dnia 22 czerwca 2017 r. Wiceprzewodnicząca Komitetu)
Wojciech Jasiński	Członek Komitetu
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2017 r.:

W 2017 r. odbyło się 5 posiedzeń Komitetu ds. Wynagrodzeń. Posiedzenia odbyły się w dniach: 26 stycznia, 2 marca, 13 kwietnia, 18 maja, 14 czerwca. Liczba Członków Komitetu ds. Wynagrodzeń uczestniczących w jego obradach w 2017 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu.

4. Tematyka prac Komitetu

Komitet ds. Wynagrodzeń – w wyniku dokonanej analizy:

1) zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- rozliczenie celów MbO za 2016 rok dla członków Zarządu Banku,
- propozycję celów MbO i ich wartości oraz wag dla członków Zarządu na 2017 r.,

- projekt uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu przedstawiony przez Ministra Rozwoju i Finansów działającego w imieniu Skarbu Państwa – akcjonariusza wnoszącego o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku polskiego Spółki Akcyjnej
- 2) zarekomendował Radzie Nadzorczej w wyniku analizy, w trakcie której oceniono, że nie wystąpiły przesłanki uzasadniające redukcję odroczonego wynagrodzenia zmiennego za lata 2013-2015 przyznawanego członkom Zarządu w 2017 r. w formie składnika gotówkowego i w formie instrumentu finansowego - podjęcie decyzji o niestosowaniu redukcji odroczonego wynagrodzenia zmiennego za lata 2013-2015 przyznawanego członkom Zarządu w 2017 roku,

Jednocześnie Komitet ds. Wynagrodzeń:

- 1) po zapoznaniu się z przedstawioną przez Prezesa Zarządu informacją nt. wysokości zmiennych składników wynagrodzeń wypłacanych w 2017 r. osobom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych w rozumieniu Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze i osobom przejętym z Nordea Bank Polska, z którymi pracodawca zawarł umowy w sprawie odroczenia i zatrzymania wynagrodzenia zmiennego za lata 2012-2014 – nie wniósł uwag do planowanych wypłat,
- 2) po zapoznaniu się z przedstawioną przez Prezesa Zarządu informacją oraz w wyniku dokonania przeglądu wysokości wynagrodzeń zasadniczych, a także biorąc pod uwagę wpływ planowanych wypłat zmiennych składników wynagrodzeń na profil ryzyka Banku oraz na długotrwałe plany rozwoju i brak przesłanek uzasadniających decyzję o obniżeniu wypłat wynagrodzeń zmiennych nie wniósł uwag do planowanych wypłat członkom Zarządu w 2017 r. i styczniu 2018 r. zmiennych składników wynagrodzeń za lata 2013-2016 oraz do wysokości wynagrodzeń zasadniczych Członków Zarządu oraz zarekomendował Radzie Nadzorczej podjęcie stosownych uchwał w powyższych sprawach.

Ponadto Komitet ds. Wynagrodzeń:

- przyjął projekt raportu „Ocena funkcjonowania polityki wynagradzania w PKO Banku Polskim” oraz zarekomendował Radzie Nadzorczej przyjęcie raportu zgodnego z projektem w celu przedłożenia Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu,
- przyjął informację o pracach nad wdrożeniem w Banku uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz w sprawie ustalenia zasad wynagradzania Członków Rady Nadzorczej,
- przedyskutował założenia dotyczące kształtu umów o świadczenie usług, które mają zostać zawarte z Członkami Zarządu,
- zarekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie „Zasad zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu Banku”,
- zarekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie „Polityki wynagradzania pracowników Banku i Grupy Kapitałowej PKO BP”.

5. Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Wynagrodzeń

Komitet ds. Wynagrodzeń dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2017 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 8 lutego 2018 r.

W 2017 r. Komitet ds. Wynagrodzeń realizował zadania regulaminowe dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Wszyscy Członkowie Komitetu ds. Wynagrodzeń aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych, dobrych praktyk i standardów – w celu efektywnej oceny i doskonalenia polityki wynagradzania.

Współpraca Komitetu ds. Wynagrodzeń z Zarządem układała się pozytywnie; Komitet reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu ds. Wynagrodzeń złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy.

Warszawa, 2018.03.08

Załącznik nr 3

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMITETU DS. RYZYKA RADY NADZORCZEJ
W 2017 R.

1. Podstawa prawna:

- Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, zwany dalej „Komitetem ds. Ryzyka” został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 35/2015 z dnia 4 listopada 2015 r.,
- Sprawozdanie z działalności Komitetu ds. Ryzyka sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 regulaminu Komitetu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 104/2017 z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie regulaminu Komitetu ds. Ryzyka.

2. Skład Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r.

Skład Komitetu ds. Ryzyka wg stanu na 31.12.2017 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Andrzej Kisielewicz	Przewodniczący Komitetu ds. Ryzyka
Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Komitetu ds. Ryzyka
Mariusz Andrzejewski	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Jerzy Paluchniak	Członek Komitetu ds. Ryzyka

Zmiany w składzie Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r.

W dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza (w związku z rozpoczęciem nowej kadencji w dniu 22 czerwca 2017 r.) powołała w skład Komitetu ds. Ryzyka: Mariusza Andrzejewskiego, Adama Budnikowskiego, Grażynę Ciurzyńską, Andrzeja Kisielewicza, Elżbietę Mączyńską-Ziemacką oraz Jerzego Paluchniaka.

Ponadto w dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza powołała Andrzeja Kisielewicza do pełnienia funkcji Przewodniczącego Komitetu ds. Ryzyka, a w dniu 9 listopada 2017 r. Komitet ds. Ryzyka powołał Grażynę Ciurzyńską do pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącej Komitetu ds. Ryzyka.

Skład Komitetu ds. Ryzyka w okresie od 1.01.2017 r. do 22.06.2017 r. przedstawiał się następująco

Andrzej Kisielewicz – Przewodniczący Komitetu,

Grażyna Ciurzyńska – Wiceprzewodnicząca Komitetu,

Adam Budnikowski – Członek Komitetu ds. Ryzyka,

Elżbieta Mączyńska-Ziemacka – Członek Komitetu ds. Ryzyka.

3. Informacja o posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r.:

W 2017 r. Komitet ds. Ryzyka w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 6 posiedzeń (2 marca, 13 kwietnia, 14 czerwca, 21 września, 9 listopada i 21 grudnia). Liczba Członków Komitetu ds. Ryzyka uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r.

Na posiedzenia Komitetu ds. Ryzyka byli zapraszani i uczestniczyli: Zarząd Banku oraz Dyrektor Pionu Ryzyka Bankowego, Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego i Dyrektor Departamentu Zgodności.

4. Tematyka prac Komitetu ds. Ryzyka:

W 2017 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu ds. Ryzyka były kwestie związane z:

4.1 Wspieraniem Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla oraz monitorowaniem systemu zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, w tym:

1. analizą i opiniowaniem okresowych raportów w zakresie zarządzania ryzykiem, w tym dotyczących: ryzyka kredytowego, ryzyka finansowego, ryzyka operacyjnego i ryzyka biznesowego,
2. analizą i opiniowaniem okresowych raportów dotyczących ryzyka braku zgodności i ryzyka postępowania w PKO Banku Polskim SA oraz ryzyka utraty reputacji w PKO Banku Polskim SA,
3. opiniowaniem strategii zarządzania ryzykiem,
4. monitorowaniem poziomu ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA, w tym analizą i opiniowaniem raportu rocznego dotyczącego ryzyka modeli,
5. Rekomendacją C: Zarządzaniem ryzykiem koncentracji – statusem realizacji wymogów nowej Rekomendacji C,

4.2 Opiniowaniem zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, a także analizowaniem i opiniowaniem okresowych raportów dotyczących adekwatności kapitałowej.

4.3 Opiniowaniem rozwiązań dotyczących ograniczania ryzyka prowadzonej działalności przy wykorzystaniu ubezpieczeń majątkowych Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku i prokurentów, w tym oceną działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów.

4.4 Przeglądem Regulaminu Komitetu ds. Ryzyka.

5. Opis prac Komitetu ds. Ryzyka.

5.1. Wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA.

W ramach realizacji ww. zadań Komitet ds. Ryzyka, w cyklach kwartalnych, analizował i opiniował raporty w zakresie ryzyka: kredytowego, finansowego, operacyjnego i biznesowego, które następnie były przedmiotem obrad posiedzeń Rady Nadzorczej.

Komitet ds. Ryzyka na bieżąco monitorował poziom ryzyka na podstawie informacji zawartych w comiesięcznych raportach opracowywanych na potrzeby Komitetu przez Pion Ryzyka Bankowego.

Ponadto Komitet ds. Ryzyka w cyklach kwartalnych analizował i opiniował raport dotyczący ryzyka braku zgodności i ryzyka postępowania, a w cyklach półrocznych analizował i opiniował raport dotyczący ryzyka utraty reputacji, które następnie były omawiane przez Radę Nadzorczą.

W ramach bieżącego monitoringu systemu zarządzania ryzykiem w Banku Komitet ds. Ryzyka, wspólnie z Komitetem Audytu, w dniu 21 grudnia 2017 r. odbył spotkanie z Dyrektorem Pionu Ryzyka Bankowego – bez udziału członków Zarządu – w trakcie, którego uzyskał od Dyrektora potwierdzenie, że system zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA odpowiada skali działalności Banku oraz jest spójny i efektywny.

5.2 Opiniowanie strategii zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Ryzyka, po przeanalizowaniu zakresu wprowadzanych zmian, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- 1) w dniu 2 marca 2017 r. Strategię zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA uwzględniającą m.in. zmiany w zakresie strategicznych limitów tolerancji oraz wprowadzenie strategii zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym i definicji portfela bankowego i wartości ekonomicznej,
- 2) w dniu 21 grudnia 2017 r. Strategię zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA uwzględniającą w szczególności zmiany związane z dostosowaniem do przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, realizację zaleceń KNF i Departamentu Audytu Wewnętrznego.

5.3 Monitorowanie poziomu ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA.

Komitet ds. Ryzyka przeanalizował i zaopiniował raport roczny dotyczący ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA wg stanu na koniec 2016 r., który następnie był przedmiotem obrad posiedzenia Rady Nadzorczej.

5.4 Opiniowanie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA , a także analiza i opiniowanie okresowych raportów dotyczących adekwatności kapitałowej.

Komitet ds. Ryzyka, po przeanalizowaniu, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- 1) w dniu 2 marca 2017 r. Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego uwzględniające m.in. stanowisko KNF z dnia 6.12.2016 r. w zakresie dotyczącym polityki dywidendowej z zysku za 2016 rok, nowych limitów strategicznych dla miar adekwatności kapitałowej oraz nowych wartości progowych dla miar adekwatności kapitałowej,

2) w dniu 21 grudnia 2017 r. Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego uwzględniające w szczególności zmiany związane z dostosowaniem do przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, realizację zaleceń KNF i Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Komitet ds. Ryzyka, w cyklach kwartalnych, analizował i opiniował raport w zakresie adekwatności kapitałowej, który następnie był omawiany przez Radę Nadzorczą.

5.5 Opiniowanie rozwiązań dotyczących ograniczania ryzyka prowadzonej działalności przy wykorzystaniu ubezpieczeń majątkowych Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku i prokurentów, w tym ocena działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów.

W ramach ww. działań Komitet ds. Ryzyka zapoznał się z materiałem dotyczącym Oceny działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów, w tym szczegółowymi informacjami na temat zakresu polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki kapitałowej.

Ponadto Komitet ds. Ryzyka:

- po dokonaniu przeglądu Regulaminu tego Komitetu - podjął uchwałę, którą zarekomendował Radzie Nadzorczej dokonanie zmian w Regulaminie Komitetu ds. Ryzyka.
- odbył warsztat z zakresu Rekomendacji C w trakcie, którego m.in. zapoznał się z prezentacją pt. Zarządzanie ryzykiem koncentracji – status realizacji wymogów nowej Rekomendacji C.

5.6 Plan pracy Komitetu ds. Ryzyka na 2018 r.

Na posiedzeniu w dniu 21 grudnia 2017 r. Komitet ds. Ryzyka przyjął Ramowy Plan pracy Komitetu ds. Ryzyka na 2018 r.

6. Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Ryzyka w 2017 r.

Komitet ds. Ryzyka dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2017 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 8 lutego 2018 r.

Komitet ds. Ryzyka ocenił, że Członkowie Komitetu ds. Ryzyka posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu ds. Ryzyka.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Komitetu ds. Ryzyka aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi ds. Ryzyka wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków.

W 2017 r. Komitet ds. Ryzyka realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Współpraca Komitetu ds. Ryzyka z Zarządem oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku układała się pozytywnie; Komitet ds. Ryzyka reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu ds. Ryzyka złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy.

Warszawa, 2018.03.08

Załącznik nr 4

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMITETU AUDYTU RADY NADZORCZEJ
W 2017 R.

1. Podstawa prawna:

- Komitet Audytu Rady Nadzorczej, zwany dalej „Komitetem Audytu” został ustanowiony uchwałą Rady Nadzorczej nr 44/2006 z dnia 30 listopada 2006 r. (z późniejszymi zmianami),
- Sprawozdanie z działalności Komitetu Audytu sporządzono na podstawie § 3 ust. 4 regulaminu Komitetu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 81/2017 z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie regulaminu Komitetu Audytu.

2. Skład Komitetu Audytu w 2017 r.

Skład Komitetu Audytu wg stanu na 31.12.2017 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Zbigniew Hajłasz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu
Mariusz Andrzejewski	Członek Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Jerzy Paluchniak	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

Zmiany w składzie Komitetu Audytu w 2017 r.

W dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza (w związku z rozpoczęciem z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku bieżącej wspólnej kadencji Rady Nadzorczej) powołała w skład Komitetu Audytu: Mariusza Andrzejewskiego, Grażynę Ciurzyńską, Zbigniewa Hajłasza, Andrzeja Kisielewicza, Janusza Ostaszewskiego, Jerzego Paluchniaka oraz Piotra Sadownika.

Ponadto w dniu 24 sierpnia 2017 r. Rada Nadzorcza powołała Zbigniewa Hajłasza do pełnienia funkcji Przewodniczącego Komitetu Audytu, a Komitet Audytu powołał Grażynę Ciurzyńską do pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącej Komitetu Audytu.

W okresie od 1.01.2017 do 22.06.2017 skład Komitetu przedstawiał się następująco:

Zbigniew Hajłasz – Przewodniczący Komitetu Audytu,

Grażyna Ciurzyńska – Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu,

Andrzej Kisielewicz – Członek Komitetu Audytu,
Janusz Ostaszewski – Członek Komitetu Audytu,
Piotr Sadownik – Członek Komitetu Audytu.

3. Informacja o posiedzeniach Komitetu Audytu w 2017 r.:

W 2017 r. Komitet Audytu w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 7 posiedzeń (26 stycznia, 2 marca, 13 kwietnia, 18 maja, 24 sierpnia, 9 listopada i 21 grudnia). Liczba Członków Komitetu Audytu uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu Audytu w 2017 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu Audytu w 2017 r.

Na posiedzenia Komitetu Audytu byli zapraszani i uczestniczyli: Zarząd Banku, Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego oraz Dyrektor Departamentu Zgodności.

Komitet Audytu w trakcie posiedzeń w 2017 r. odbył spotkania - bez udziału członków Zarządu - z Dyrektorami: Pionu Ryzyka Bankowego, Departamentu Audytu Wewnętrznego, Departamentu Prawnego i Departamentu Zgodności oraz z firmą audytorską.

Komitet pracował w oparciu o Plan pracy Komitetu Audytu na 2017 r.

4. Tematyka prac Komitetu Audytu:

W 2017 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu Audytu były kwestie związane z:

4.1 Monitorowaniem procesu sprawozdawczości finansowej, w tym:

1. przeglądem okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (jednostkowych i skonsolidowanych), tj. za 2016 r., I kwartał 2017 r., I półrocze 2017 r. i za 3 kwartały 2017 r.,
2. przeglądem stopnia realizacji rekomendacji firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego oraz rekomendacji z lat poprzednich pozostałych do realizacji,
3. przyjęciem rekomendacji firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r. oraz sposobu realizacji rekomendacji.

4.2 Monitorowaniem skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz monitorowaniem działalności Departamentu Audytu Wewnętrznego, w tym:

1. monitorowaniem skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku w 2016 r.,
2. zasadami funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
3. zasadami wykonywania audytu wewnętrznego w Banku,
4. realizacją Planu audytów wewnętrznych Banku na 2017 r. i wynikami przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów,
5. projektem planu audytów wewnętrznych w Banku na rok 2018,
6. Kartą Audytu,
7. przeglądem działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów oraz Strategią działania Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2017-2020,

8. monitorowaniem poziomu wynagrodzeń pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego.
  - 4.3 Monitorowaniem skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, w tym: analizą bieżącego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk w Banku.
  - 4.4 Monitorowaniem skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz działalności Departamentu Zgodności, w tym:
    1. przeglądem skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami,
    2. monitorowaniem poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Zgodności.
  - 4.5 Współpracą z firmą audytorską, w tym:
    1. polityką świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
    2. świadczeniem przez firmę audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k., podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
    3. polityką wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego S.A. i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.,
    4. procedurą wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego S.A. i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.,
    5. kontrolą i monitoringiem niezależności i obiektywizmu biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (rotacją kluczowych członków zespołu oraz wynagrodzeń), w tym oświadczeniem o niezależności audytora zewnętrznego oraz informacją o wynagrodzeniach audytora z tytułu zadań audytowych i pozaaudytowych,
    6. rekomendacją w sprawie wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017-2019,
    7. przyjęciem rekomendacji firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r. oraz sposobem realizacji rekomendacji.
  - 4.6 Realizacją zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego,
  - 4.7 Podziałem zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętym w 2016 roku oraz Polityką dywidendową PKO Banku Polskiego SA,
  - 4.8 Kwestiami prawnymi o istotnym znaczeniu dla Banku oraz przeglądem Regulaminu Komitetu Audytu.
5. Opis prac Komitetu Audytu
- 5.1. Monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.
    1. Przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (jednostkowych i skonsolidowanych).

W ramach dokonywanego przeglądu okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku (jednostkowych i skonsolidowanych) Komitet Audytu koncentrował się głównie na:

- 1) analizie wyników finansowych osiągniętych przez PKO Bank Polski SA i Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w poszczególnych okresach, ze szczególnym uwzględnieniem najważniejszych wydarzeń mających wpływ na funkcjonowanie i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku oraz porównaniu wyników Banku z wynikami innych banków z grupy rówieśniczej, a także analizie poziomu poszczególnych pozycji rachunku wyników oraz dynamiki ich zmian. Komitet Audytu w cyklach kwartalnych dokonywał analizy informacji o wyniku finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
- 2) wynikach dokonanego przez firmę audytorską badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2016 r. oraz uzyskaniu potwierdzenia firmy audytorskiej spełnienia przez Bank wymogów formalnoprawnych w ww. Sprawozdaniach, tj. ich zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, a w zakresie nieuregulowanym przez ww. Standardy, zgodności z przepisami Ustawy o rachunkowości z wykorzystaniem najlepszych praktyk rynkowych.

Komitet Audytu, po zapoznaniu się ze Sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r. oraz Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2016 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez firmę audytorską i przeprowadzeniu na ich temat dyskusji oraz mając na uwadze wystawioną przez firmę audytorską opinię bez zastrzeżeń, zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie: Sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Komitet Audytu po:

- zapoznaniu się ze skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 r. wraz ze skróconym śródrocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez firmę audytorską w tym korektami audytowymi i prezentacyjnymi oraz przeprowadzonej dyskusji, przyjął ww. sprawozdania,
- przeprowadzeniu przeglądu i dyskusji przyjął Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2017 r. oraz Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za III kwartał 2017 r.

2. Przegląd stopnia realizacji rekomendacji (z lat poprzednich pozostałych do realizacji) firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA.

W ramach analizy stopnia realizacji ww. rekomendacji dla Zarządu z badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA, Komitet Audytu cyklicznie koncentrował się na monitoringu rekomendacji pozostających w trakcie realizacji.

3. Przyjęcie rekomendacji firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r. oraz sposobu realizacji rekomendacji.

W ramach analizy Rekomendacji firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 roku oraz sposobu realizacji rekomendacji Komitet Audytu uzyskał informacje odnośnie rekomendacji posiadającej najwyższy poziom istotności oraz przyjął Rekomendacje firmy audytorskiej dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 roku oraz sposobu realizacji rekomendacji.

5.2. Monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz monitorowanie działalności Departamentu Audytu Wewnętrznego.

1. Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w 2016 r.

W 2017 r. Komitet Audytu zapoznał się z przygotowaną przez Departament Audytu Wewnętrznego (DAW) informacją o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za 2016 r. w tym opinią tego Departamentu, iż na podstawie wyników audytów wewnętrznych przeprowadzonych przez ten Departament w 2016 r. nie zidentyfikowano przesłanek wskazujących na istotne słabości systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku.

2. Realizacja Planu audytów wewnętrznych Banku na 2017 r. i wyniki przeprowadzonych przez DAW audytów.

Komitet Audytu - w cyklach kwartalnych - omawiał stan realizacji Planu audytów wewnętrznych Banku na 2017 r. oraz wyniki przeprowadzonych przez DAW audytów.

Komitet Audytu - po zapoznaniu się z projektem planu audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA na rok 2018 oraz dokonaniu analizy tego planu - pozytywnie zaopiniował ww. projekt planu audytów.

3. Komitet Audytu w dniu 9 listopada 2017 r. pozytywnie zaopiniował „Kartę Audytu” obejmującą: Zasady wykonywania audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim oraz Zasady funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim przygotowane w ramach dostosowania obowiązujących w Banku przepisów wewnętrznych w ww. zakresie do wymogów znowelizowanej Rekomendacji H KNF.

4. Komitet Audytu w dniu 9 listopada 2017 r. pozytywnie zaopiniował Strategię działania Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2017-2020.

5. Przegląd działania DAW w świetle posiadanych zasobów.

Komitet Audytu uzyskał od Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego potwierdzenie niezależności komórki audytu wewnętrznego, oraz informację, że nie stwierdzono żadnych okoliczności zagrażających bezstronnemu wykonywaniu obowiązków audytu wewnętrznego. Ponadto omówiono kwestie dotyczące narzędzi pracy Departamentu Audytu Wewnętrznego oraz zasobów Departamentu Audytu Wewnętrznego, w tym aktualnej i planowanej struktury tych zasobów.

6. Monitorowanie poziomu wynagrodzeń pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Komitet Audytu po uzyskaniu potwierdzenia, że poziom wynagrodzeń pracowników DAW jest zbliżony do średniego poziomu rynkowego, pozwalając tym samym na zachowanie niezależności pracowników DAW i wykonywanie przez ten Departament w sposób prawidłowy zadań regulaminowych przyjął Raport dotyczący wynagradzania pracowników DAW - analizę dotyczącą 2016 r.

7. Komitet Audytu w dniu 9 listopada 2017 r. odbył spotkanie z Dyrektorem Departamentu Audytu Wewnętrznego - bez udziału członków Zarządu - w trakcie, którego uzyskał od Dyrektora tego Departamentu informacje na temat: retencji pracowników DAW, identyfikacji głównych zagrożeń związanych z działalnością Banku z punktu widzenia audytora wewnętrznego, współpracy z Zarządem Banku i braku występowania ewentualnych trudności i ograniczeń w realizacji zadań przypisanych do DAW, pozwalając tym samym na zachowanie niezależności funkcji audytu wewnętrznego w Banku.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach w ramach dostosowania wewnętrznych przepisów Banku do wymogów tego rozrządzenia Komitet Audytu w dniu 18 maja 2017 r. pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej uchwałę w sprawie Zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w PKO Banku Polskim SA. Ponadto Komitet Audytu w dniu 18 maja 2017 r. pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej uchwałę w sprawie Zasad wykonywania audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA.

5.3 Monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku.

W ramach bieżącego monitoringu skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku Komitet Audytu, wspólnie z Komitetem ds. Ryzyka, odbył w dniu 21 grudnia 2017 r. spotkanie z Dyrektorem Pionu Ryzyka Bankowego - bez udziału członków Zarządu - w trakcie, którego uzyskał potwierdzenie, że system zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA odpowiada skali działalności Banku, jest spójny i efektywny, czego potwierdzeniem są parametry ryzyka zaprezentowane w cyklicznych raportach z zakresu ryzyka bankowego.

5.4 Monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz działalności Departamentu Zgodności.

Komitet Audytu w ramach ww. działań:

1. dokonał przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami oraz przyjął materiał Departamentu Zgodności na ten temat.
2. dokonał analizy i przyjął Raport dotyczący wynagradzania pracowników DZG. Analizę dotyczącą 2016 r.
3. podczas spotkania z Dyrektorem DZG - bez udziału członków Zarządu - uzyskał:
  - potwierdzenie dobrej współpracy z Zarządem Banku w zakresie realizacji zadań przypisanych do Departamentu Zgodności oraz adekwatności zasobów,

- informacje na temat istotnych zmian w zakresie zadań realizowanych przez Departament Zgodności oraz stanu zatrudnienia w latach 2014 – 2017,
- informacje na temat najważniejszych wyzwań dotyczących zapewnienia zgodności i zarządzania ryzykiem braku zgodności w 2017 r.

5.5 Realizacja zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego

Komitet Audytu (w cyklach kwartalnych) dokonywał oceny stopnia realizacji zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

5.6 Współpraca z firmą audytorską.

W dniu 24 sierpnia 2017 r. Komitet Audytu odbył spotkanie z firmą audytorską (bez udziału Członków Zarządu).

W ramach ww. spotkania m.in.:

- przedstawiciele firmy audytorskiej potwierdzili, że nie identyfikują istotnych ryzyk, które nie byłyby standardowymi ryzykami w Banku i nie identyfikuje zagrożeń, na które należałoby zwrócić uwagę Komitetu Audytu,
- w zakresie współpracy firmy audytorskiej z Zarządem Banku i występowania ewentualnych nacisków ze strony Zarządu w trakcie wykonywania przeglądu w kierunku przyjęcia rozwiązań preferowanych przez Zarząd przedstawiciele tej firmy potwierdzili, że nie występowały tego typu sytuacje.

Ponadto przedstawiciele firmy audytorskiej przekazali szczegółowe informacje na temat ilości zaangażowanych w przegląd biegłych rewidentów oraz ilości godzin przepracowanych przez tych biegłych.

W dniu 21 grudnia 2017 r. Komitet Audytu odbył spotkanie z firmą audytorską w celu omówienia planu i podejścia do badania sprawozdań finansowych za 2017 r., w tym potencjalnych kluczowych obszarów badania w trakcie, którego przedstawiciele tej firmy omówili:

- nowe wymogi w zakresie sprawozdawczości z badania wynikające z ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym,
- harmonogram badania sprawozdań finansowych, ze wskazaniem kluczowych terminów występujących w ramach badania wstępnego oraz badania końcowego, w tym terminu spotkania z Komitetem Audytu, na którym firma audytorska przedstawi podsumowanie wyników badania, podpisania sprawozdania z badania oraz terminu publikacji sprawozdań finansowych.

Komitetu Audytu zapoznał się ze sporządzonym przez firmę audytorską dokumentem: „Oświadczenie KPMG”, w którym firma audytorska:

1. oświadczyła, iż spełnia wymogi bezstronności i niezależności, zgodnie z zasadami określonymi w art. 56 ust. 3 i 4 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym jak również z postanowieniami Kodeksu etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC),

2. oświadczyła, że nie występują żadne powiązania pomiędzy KPMG, firmami członkowskimi sieci KPMG a Spółką, które zgodnie z profesjonalnym osądem audytora mogłyby zostać uznane za wpływające na niezależność,
3. poinformowała, iż od dnia 1 stycznia 2016 r, do dnia oświadczenia o niezależności KPMG oraz firmy członkowskie sieci KPMG nie świadczyły na rzecz PKO Banku Polskiego SA oraz jednostek przez nią kontrolowanych usług innych niż badanie i przegląd sprawozdań finansowych oraz usług wymienionych w oświadczeniu o niezależności.

Komitet Audytu zapoznał się z także informacją o łącznym wynagrodzeniu firmy audytorskiej za okres objęty sprawozdaniem finansowym.

W związku z terminem zakończenia umowy z firmą audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową na badanie i przegląd sprawozdań finansowych za lata 2015 - 2016, w dniu 15 grudnia 2016 r Rada Nadzorcza postanowiła odnowić zlecenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku z firmą KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (KPMG) na okres badania i przeglądu sprawozdań finansowych za lata 2017 - 2019, pod warunkiem uzyskania przez Bank satysfakcjonującej oferty. W wyniku zapoznania się i analizy złożonej oferty Komitet Audytu w dniu 26 stycznia 2017 r. podjął uchwałę, którą zarekomendował podjęcie przez Radę Nadzorczą uchwały dotyczącej wyboru KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa do przeprowadzenia i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2017-2019.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz Wytycznych dotyczących procedury wyboru i współpracy z firmą audytorską badającą roczne sprawozdanie finansowe spółki z udziałem Skarbu Państwa Komitet Audytu w dniu 24 sierpnia 2017 r. oraz w dniu 9 listopada 2017 r. podjął uchwały:

- w sprawie rekomendacji podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
- w sprawie świadczenia przez firmę audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k., podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem na rzecz PKO Banku Polskiego SA i spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
- w sprawie rekomendacji podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
- w sprawie rekomendacji podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie procedury wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

5.7 Podział zysku PKO Banku Polskiego SA osiągnięty w 2016 roku.

W dniu 2 marca 2017 r. Komitet Audytu, po zapoznaniu się z projektem uchwały oraz przeprowadzonej dyskusji pozytywnie zaopiniował politykę dywidendową PKO Banku Polskiego SA, która stanowi część „Zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA” i zarekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie ww. polityki dywidendowej.

W dniu 13 kwietnia 2017 r. Komitet Audytu zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2016 r.

5.8 Kwestie prawne o istotnym znaczeniu dla Banku

W trakcie spotkania Komitetu Audytu z Dyrektorem Departamentu Prawnego w dniu 21 grudnia 2017 r. – bez udziału członków Zarządu – Dyrektor tego Departamentu m.in.:

- potwierdził, że obecnie nie występują sprawy, które miałyby istotne znaczenie z punktu prawnego, o których nie byłaby informowana Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku oraz przekazał informacje na temat ilości czynnych spraw sądowych, którymi Departament obecnie się zajmuje,
- poinformował, że zgodnie z zasadami nadzoru właścicielskiego od roku 2018 wprowadzony zostanie obowiązek kwartalnego przeglądu przez Radę Nadzorczą istotnych spraw sądowych,
- omówił kwestie dotyczące kredytów walutowych w CHF i składanych przez klientów pozwów sądowych z tytułu tych kredytów,
- przekazał informacje na temat ilości zatrudnionych w Departamencie Prawnym pracowników oraz współpracujących z Bankiem, jako indywidualne kancelarie radców prawnych.

Komitet Audytu w dniu 24 sierpnia 2017 r. dokonał przeglądu obowiązującego Regulaminu Komitetu Audytu oraz podjął uchwałę w sprawie rekomendacji dla Rady Nadzorczej w przedmiocie dokonania zmian w Regulaminie Komitetu Audytu w związku z koniecznością dostosowania tego Regulaminu do zmian wynikających z:

- o ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym,
- o rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach

5.9 Plan pracy Komitetu Audytu na 2018 r.

Na posiedzeniu w dniu 21 grudnia 2017 r. Komitet Audytu przyjął Ramowy Plan pracy Komitetu Audytu na 2018 r.

6. Ocena efektywności pracy Komitetu Audytu w 2017 r.

Komitet Audytu dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2017 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 8 lutego 2018 r.

Komitet Audytu ocenił, że Członkowie Komitetu Audytu posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu Audytu.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Komitetu Audytu aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu Audytu i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi Audytu wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków, a dokumenty przygotowywane dla Komitetu zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem.

W 2017 r. Komitet Audytu realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu Audytu charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Współpraca Komitetu Audytu z Zarządem, Departamentem Audytu Wewnętrznego oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku, a także firmą audytorską układała się pozytywnie. Komitet Audytu reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości. Komitet Audytu uznał za satysfakcjonującą niezależność procesu audytu w wyniku monitorowania tego procesu oraz na podstawie analizy otrzymywanych od Departamentu Audytu Wewnętrznego i firmy audytorskiej informacji oraz materiałów.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu Audytu złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy. Ponadto Członkowie Komitetu Audytu złożyli w 2017 r. oświadczenia odnośnie posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych oraz odnośnie posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu bankowości.

7. Podsumowanie:

Na podstawie otrzymywanych raportów okresowych i innych dokumentów Komitet Audytu regularnie monitorował proces sprawozdawczości finansowej i informacji do ujawnienia, skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku, compliance, a także czynności rewizji finansowej i niezależności biegłego rewidenta.

Załącznik nr 5

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. STRATEGII
W 2017 R

1. Podstawa prawna:

- 1) Komitet ds. Strategii został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 73/2016 z dnia 25 sierpnia 2016 r.
- 2) Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Strategii stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 73/2016 z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie powołania Komitetu ds. Strategii (zmienionej uchwałą nr 90/2017 Rady Nadzorczej z dnia 21 września 2017 r.).

2. Skład Komitetu ds. Strategii wg stanu na 31.12.2017 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Grażyna Ciurzyńska	Przewodnicząca Komitetu ds. Strategii
Zbigniew Hajłasz	Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Strategii
Mirosław Barszcz	Członek Komitetu ds. Strategii
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Strategii
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Strategii
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu ds. Strategii
Piotr Sadownik	Członek Komitetu ds. Strategii

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2017 r.:

W 2017 r. Komitet ds. Strategii w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 4 posiedzenia w dniach: 13 kwietnia, 14 czerwca, 21 września oraz 21 grudnia 2017 r. Ilość Członków Komitetu ds. Strategii uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu ds. Strategii w 2017 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu ds. Strategii w 2017 r.

4. Tematyka prac Komitetu:

Strategia PKO Banku Polskiego na lata 2016-2020 „Wspieramy rozwój Polski i Polaków” przyjęta przez Zarząd i Radę Nadzorczą koncentruje się na wspieraniu rozwoju polskiej przedsiębiorczości szczególnie w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw oraz na podnoszeniu satysfakcji klienta rozumianej jako budowanie trwałych i pozytywnych doświadczeń w kontakcie z Bankiem.

W 2017 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu ds. Strategii były kwestie związane z wspieraniem Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania Strategii PKO Banku Polskiego na lata 2016-2020 „Wspieramy rozwój Polski i Polaków” w szczególności poprzez analizowanie poziomu realizacji celów strategicznych ujętych w cyklicznych Sprawozdaniach z realizacji Strategii PKO Banku Polskiego. Komitet w trakcie odbywanych posiedzeń zapoznawał się z podjętymi i planowanymi działaniami biznesowymi w zakresie realizacji każdej z długoterminowych dźwigni strategicznych, którymi są: „Blisko klienta”, „Doskonałość dystrybucyjna”, „Sprawność operacyjna”, „Nowoczesna organizacja”, „Innowacje i technologie” i „Rozszerzanie modelu biznesowego”. Ponadto Komitet na bieżąco analizował pozycję konkurencyjną PKO Banku Polskiego oraz zmiany w otoczeniu rynkowym w szczególności pod kątem ryzyk wpływających na wdrożenie Strategii.

Komitet ds. Strategii dokonał analizy i przyjął Sprawozdania z realizacji Strategii PKO Banku Polskiego na lata 2016-2020 wg stanu na: 31 grudnia 2016 r. oraz 31 marca, 30 czerwca i 30 września 2017 r. Komitet ds. Strategii uzyskał od Zarządu Banku potwierdzenie, że realizacja wszystkich 12 projektów strategicznych przebiega zgodnie z założonym planem i nie występują istotne odchylenia, które mogłyby negatywnie wpływać na ich realizację.

5. Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Strategii w 2017 r.

Komitet ds. Strategii dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2017 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 8 lutego 2018 r.

Komitet ds. Strategii ocenił, że Członkowie Komitetu ds. Strategii posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu ds. Strategii.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Komitetu ds. Strategii aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu ds. Strategii i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

W 2017 r. Komitet ds. Strategii realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu ds. Strategii charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Współpraca Komitetu ds. Strategii z Zarządem oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku układała się pozytywnie.

W 2017 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu ds. Strategii złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy.

Warszawa, 2018.04.19